

309512

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మార్చి నెల 6 వ తేది గురువారము

No 276

సంపుటము. ౫

కాళియ క్తి నా మ సంచత్తర ఫాల్గుణ మాస శుద్ధ చవితి ర.

సంచిక ౨౭౬

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమౌషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు

వేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ వైకము మీకు

ఇయ్యబడును.

వనమాలికలచే

చేయబడును.

సువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను

చూచి కొనిన

మోస ముండదు.

ఒక సారి పరీక్షించి

చూడుదు.

చక్కని డబ్బితో

వెల రా అణాలు.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొఱకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, లెంబు కెట్టి పిథి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(విజ్ఞప్తి) ఆటో డిల్ బహార్. (విజ్ఞప్తి) కాచినది.

ఇప్పుడు కాలపురుషి కనువడునది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.

అట్లాహాగాని, సారాయూగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ రుచాలైన కొన్ని లింగపుటలు చితికరించినచో, మనోహరమగు మనాన నిన్నులదించును.

ఈ క్రింది కరిమాదముల నీ సాలలో నుండును.

చిన్న నైజా (అర (దారి) నీసా 1-1 ద 0.10

మధ్యరకము నైజా 1-1 దారి " " 0.12-0

వేరొక నైజా 2 " " " 1.4.0

పెద్ద నైజా 3 " లేక 1/2 కొప్పు " " 2.0.0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-1 0.6-0, 8 బుడ్డకు 0.14.0 ప్రత్యేకము.

కల్లెల, వట్టణములందలి ప్రసిద్ధముల ప్రసిద్ధులలోను వారము.

ఆ సేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, రామ కొనుగత్తును నీసా నైజా

ను, కాపునైజాను అటోడిల్ బహార్ అను సేకము నరికిలింపుదు ఈ ఆటో

డిల్ బహార్ యొక్క సలహాను అను నరికిలినచో గోరువారి దిగువన

ప్రాసినచో అటోడిల్ బహార్ ను నానకాట్ల ఉత్తరము కుంపుదు.

గోరువారి దిగువన ముగ్గురియందలికా ప్రాగ్ అంతు కమియో కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయ్ నీడు పిథి, బొంబాయి.

మదరాసు పోస్టులోను మదరాసు పోస్టులోను మదరాసు పోస్టులోను మదరాసు పోస్టులోను

మలయ చందనము

(1251) పెగ్గోగమును దేవారము

మందు పుచ్చుకో నుచున్నట్లు ఎవరికిని

తెలియదు. మిక్కిలి లెదు. పిలికారీ

మన్ను గు కలిపిచిక్కల పనిలేదు. రుచ్య

మైన మా మలయచందనము ఎలావు

తెలుపు, వచ్చు అను మాడు విదముల

పెగ్గోగమును మాడు పుచ్చుకో నుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. మిక్కిలి లెదు. పిలికారీ మన్ను గు కలిపిచిక్కల పనిలేదు. రుచ్య మైన మా మలయచందనము ఎలావు తెలుపు, వచ్చు అను మాడు విదముల

గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

ఇనుప వ్యాపారము

మా కద్ద నీళ్లగొట్టము, మాస్తూమ్మ నెమెట

కోర్ రాదు, అమెరికా సంద్రపు కంటిలు, చట్టములు, కలా

యి ముల్లంకంటిలు, మేటసిప్పాలు, నోట్లనట్లు, వందర్ నెవి

గు మొదలైన సామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

తెలులకు కాగితము వ్యాపారముగాను.

అబ్దుల్ అలీ మహమ్మద్ అలీ కంపెనీ,

(1412) 13, నెంబురాను పిథి, మదరాసు.

Mr. G. W. M. Reynold's Novels

Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Re. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Re. 5. Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Re. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re. 1. Margaret 4 vols.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4-0. Agnes 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Re. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchesse, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canterbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugenie's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Loes of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothe's Book Cases 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)
The SUPERIOR WAITING Co,
536 Post Box 167 (A) Madras. E.

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss Treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the equal cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by (next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batala India.)

DR. BIER'S ERECTRUS JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Bier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost: always handy, a sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Re. 15. (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet—it may mean New Life to you. Address to ERECTRUS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BIER'S ERECTRUS.

మహిమిలేలము:—శ్రీలక్ష్మీపురములు వామనరాయగృహమునది. మొదలుకు చలువజేయును. పెండ్లకలు రావలెను. కంఠ్రుకలు నునుపుచేయును. మనానకాట్ల ముండును. 0-12-0 ముచ్చుకొనడం జిహ్వా, 6, లెంబు కెట్టి పిథి, మదరాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాక్రొనుఖమును పొందుట స్వాభావికమై కొన్నివిధముల అనుసరించువలసిన కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి, కఠినసాధ్యమును దృఢకాత్రిమును, ఆయుర్వ్యక్తిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయులము. పోస్టుచారియు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుకోవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరింకన్ గ్రామ జంపధాలము, 157, బ్రాడ్వే, బ్రాస్

పాప నెంట్లు జార్జింగ్ జేటు

4 మార్చి, 1919.

జిల్లా కార్య.

నైకోవోద్యోగంతమందు, గురుకర్తవ్యము జాయింటు మేజిస్ట్రేటు పదవిలోనుండు విలియమ్ స్కాట్టుబ్రాన్, వి. సి. ఎస్. గారు గంజాం జిల్లా బరంపుర డివిజనుకున్న బరంపురం ఏజన్సీ డివిజనుకును బదలాయించబడుదురు.

హోమకార్య.

జె. సి. ఆదమ్ గారు సెలవులో నున్నంతవరకు గాని, తిరుగ ఉత్తరువు ఆయ్యేవరకు గాని, ప్రస్తుతము రెండవతరగతి ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు పదవిలోనున్న మ-రా-రా-ప్రె, రావు సాహెబు సింగపల్లెటూరు నారాయణాచారీ జేడిరాజాచారీ గారు ముఖ్య ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుపదవిలో పనిచేయుదురు.

రెవెన్యూ కమిషన్ చెప్పిన, ఎమ్. డి. ఎల్. ఆర్. సి. పి. ఆండ్ ఎస్. (ఎడిస్.) ఎల్. ఎఫ్. పి. ఎస్. (ప్లాన్.) గారు రాజమండ్రి సెంట్రల్ జయిలుకు న్యాయకరించుటకుగానుండుచు. 17 అక్టోబరు, 1914 నుండియు ఇది అమలులో నుండును.

గోదావరి జిల్లాలో తహసీల్దార్ గారు మ-రా-రా-ప్రె, కందుకూరు మల్లిఖార్జునమ్ గారికి, గంజాం జిల్లాలో డిప్యూటీ కలెక్టరుగనున్న జయంతి రామమూర్తి పంతులుగారికిని మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికారము లొసగబడుచున్నది.

గంజాం జిల్లాలో మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికారములోనున్న మ-రా-రా-ప్రె, జయంతి రామమూర్తి పంతులు గారు సాక్షివాజ్యాలమును ఇంజనూ భావలో స్వహస్తము లో దీసుకొనవచ్చును.

వెండికూరు గోదావరిపు గారు, బల్లారి జిల్లా హోమ్స్ కుట్ర కేసులో మేజిస్ట్రేటుగా నియమించబడు చున్నారు.

వికాఖపట్నంలో గురుకర్తవ్యము, జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగ నున్న తామస్ అస్టిక్ గారు వికాఖపట్నం ఏజన్సీకి అడివనల్ సెషన్స్ జడ్జిగా నియమించబడు చున్నారు.

లోకల్ అండ్ మ్యూనిసిపల్ కార్య

భాదరాబాద్ నరసింహరావుగారు తిరుగ నంద్యాల తాలూకాబోర్డు కార్యక్రమము నియమించబడిరి.

మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగా రాజుకొండ శేరిలింగంపల్లి నాయుడుగా రెన్నుకొనబడిరి. దీనిని దొరతన ముఖా రంగీకరించిరి.

ఎమ్. కాదీర్ నాథుల మరక్కయ్యర్ సాహెబుల వద్ద గారిని భీమని కట్నం మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యునిగా దొరతనమువారు తిరుగ నియోజించు చున్నారు.

మేకపాల్ సంజీవపు గారు ఆదోని మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

పంపిల సుబ్బిరెడ్డిగారు, ములకర చెరువు, మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా రెన్నుకొన బడిరి.

కాలివాడు మలెకొండయ్యగారు కంకులూరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా రెన్నుకొన బడిరి.

బాన్ తేరభామజీపిళ్ళ, ఎల్. ఎస్. ఎస్. గారు, అసిస్టెంట్ సర్జన్ కడప, కడప తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా నియోజించ బడుచున్నారు.

మూరి వేంకటాచలం పంతులుగారు పార్వతీపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా నియోజిత బడుచున్నారు.

ఎ. జె. ముద్రహ్యణ అయ్యగారు, బి. పి., వికాఖ కట్నం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా నియోజిత బడిరి.

జిల్లర ప్రకటనలు.

ఇత్రూసులో న్యాయవాదివృత్తి నభ్యసించుచున్న ఫ్రాండ్ పార్థసారథి అయ్యగారు, బి. పి., బి. ఎల్. గారు ఉడచు తేట కురతరగతి జిల్లా మున్సిఫ్ గా నియోజితబడిరి.

గుంట్రాటమ్ పాల్వ ఇన్స్పెక్టరుగ నున్న శేషరాజున ఆచార్యగారు తూర్పునది నుండి కాగినాడకు బదిలీ చేయబడిరి.

అల్లూరు కుప్పపాల్వ అయ్యగారు రామస్వామి అయ్యగారి స్థానే జేబిడ్డ రాజయ్యగారు నర్సారావుపేట సబ్-మేజిస్ట్రేట్ అసిస్టెంట్ ఇన్స్పెక్టరుగా బదలాయించు చేయబడుదురు.

జిల్లలందుకు డిప్యూటీ కలెక్టరు డి. ఉమామహేశ్వరరావుగారికి మరి విడుదలములు జేతముపై సెలవొసగబడును.

కె. కృష్ణమూర్తి అయ్యరు, రెండవగ్రేడు ఒకవసీతు దుగాకి బహిలయించునది వారి స్థానమున ఆర్. శంకర్ రావు గారు గోదావరి కడపటి భాగమునకు బదిలీ చేయబడుదురు.

పులయతెగవారి మహాసభ

తిరువనంతపురమున ఈ నెల 4 వ తేదీన దివానుబహదరు కృష్ణశాస్త్రి (తిరువాన్కూరు దివానుగారి) ఆధ్వర్యమున క్రింద విజ్ఞాపించుచున్నపులయతెగవారి సభ జరిగినది. ఆగ్రహములవారు చాలమంది సభకువచ్చిరి. అధ్యక్షులు మళయాళ భాషయందు చుట్టవచ్చిరి. పులయతెగవారిసభల కధ్యక్షుల నహించుటవానికి వాల్దనసారి. ఈ తెగవారిని స్వయముగ కలిసికొని వారివాంఛనములను గ్రహించుట కధికారవాళ ముగియుచుండునగాన నేనిందులకు చాలసంతసిం చెదను. నేటి సభకు ఆగ్రహములవారు, న్యాయశాస్త్రము, ఉద్యోగులు, కర్షకులు మున్నగువారికి వచ్చుచున్న వచ్చుట ముఖ్యముగాగమనించుదగిన విషయము. వారందరూ తమ సానుభూతిని తెలుపుటకే వచ్చిరి. నిన్ను జాత్యుద్ధరణ నీక్షయివును జేతమున ప్రబలముగ నున్నది. పులయతెగవారి సామైక్యా క విషయములం దభివృద్ధి నొంది సంఘమునకు నోద్యమతన పని ఎల్లవారును కోరుచున్నారని సంఘమును క్రిందకు దిగి లాగు గురిగ్రహించుదలెనని ఎవ్వరును కోరుటలేదు. పులయతెగవారి అభివృద్ధి వారి తెగలోనివారి స్వయంసహాయములనకలుగ లేదు. అన్యభంగముల-సంఘములవారి స్పార్ధకవీరీ సహాయములనకే కలిగినది. శుచి శుభ్రతలను పెద్దదట నుండజేయువచ్చిన వారిని పులయతెగ నిరసించిరి. అట్లు నిరసించుటదేవ విడుగు జెండక వాడు వనింబడిగ బోధించుటచేత పులయతెగలో నలవాటును నభిప్రాయములును మారుట కవకాశము కలిగినది ఈ తెగవారికి ఇతరులపట్ల లేనిపోని అసమానము లధికముగా కలవు. అని యింకను తగలేదు. దొరతనమువారును నిన్ను జాత్యుద్ధరణ అను రమ నీరము కోరువారని వారిని పులయతెగ విశ్వసించ వలెను. వారు కేవలము స్పార్ధకత్వమునై పని చేయుచున్నారని ఎట్టి ఫలము నపేక్షించుటలేదు. అలాచనమున లోకభావమును లేనివారు పెద్దదెంచు వదంతులను నమ్మి మోస పోగూడదు. దొరతనమువారుచేసిన సహాయ మంత అధికమో పులయతెగలో శ్రేష్ఠులగువారునూడ తెలిసికొన గలిగియుం దలేదు. పులయతెగ భూముల విచ్చేదమని దొరతనమువారు ప్రకటించుటలే గాని మరలనేమియును ప్రకటించినది మిశ్రతి నిధులలో నొకరు నుడివిరి. అది అసత్యము. ఆ ప్రకటనము ననుసరించి ఈ 16 నెలలలోను 5 నెలల యకరముల భూమిపులయతెగ కేర్పరుపబడింది. దొరతనమువారు వాగ్దానములను చెల్లించుటలో నెన్నడును వెనుకబడలేదు. సంస్థానపు ప్రజలలో కేవలము కష్టపడి పనిచేయుకలవారు కేవలము విద్యార్థిహీనులై దరిద్రులై భ్వానకావ్యులై యుండుటకలన సంస్థానమునకే నష్టమని దొరతనమువారు తెలుపుచును. పులయతెగిట్టి దుస్థితిలో నీక నుండునూడదు. సంస్థానము నందలి అన్ని తెగలును పూర్తిగా అభివృద్ధి నొందిన నే సంస్థానమునకు బలమధికమగును. పులయతెగ ఇతర తెగలవారి పట్ల వికారము రాగములను చూడవలెను. సంఘర్షణ ముండదు. వారి సహకారము లేకున్నచో దొరతనమునా కధికముగ సహాయము చేయబాలరు. వారు చట్టముల ననుసరించవలెను. నేరముల నొనరించ గూడదు. అ న వ స ర ము గ న్యాయస్థానముల కెక్కగూడదు. పులయతెగ నిరుపేదలుగా నున్నారని, కాన

న్యాయస్థానములకెక్కి ధనవ్యయమునకు పాటాగానూడరు స్వల్పకాలమునందే సంఘమున నధికమగు నభివృద్ధి చేసారని. బాలరును బాలికలును పెద్దమంది పాతకాలలో చదువుచున్నారు. పులయతెగవారి పాతకాలకు రానితరుని 15 ఏండ్ల క్రిత మొక్కరును కలచియుండలేదు. మొదట ప్రబలమగు నా కేవలం కలిగినదిగాని ప్రచుక్రమముగ పూర్తిగాకరి పోయినది. ప్రస్తుతము 10 నెలమంది పులయతెగవారి పాతకాలలో చదువుచున్నారు. వెనుక వారు పొలములలో పాతరులుగానుండిరి. ఇప్పుడు చాలమంది భూస్వాములుగానున్నారు. వారి స్థానముభ్యంతరమయ్యున్నది. వారి క్రతినిధి ప్రజాసంఘమున కెక్కిన ఆగ్రహముల ప్రతినిధులతో సమావేశమైయున్న కలిగియున్నాడు. వారు శుచి శుభ్రతలను బాగుగా నభ్యసించ వలెను. శుచి శుభ్రతలు ముఖ్యమగునగులు. తమ సహాయములను వారు ముఖ్యముగ నభ్యసించవలెను. విద్యాపట్టమును న్యాయకర్తనమును కలిగియుండ వలెను. ఎన్నడును గూడ నభ్యర్థ ముచేయవలెను. వీరులేని పశుపక్ష్యగులపట్ల కానివ్యయము చూపగూడదు. ముఖ్యముగ కళువులు జేతమునకును వ్యయపాడుదారులకును ఆయూల్యములు. అట్టి పశువు లధికముగ పులయతెగ నున్నది. వారిని వారు తమ విడ్డలకంటె నధికముగ పోషించవలెను. అవనగర వివాదములకును కొట్లాటలకును ధనవ్యయపాడి యర్హ్యుల ననములే ముఖ్య కారణముగా నున్నారని యట్టి దురభ్యాసములను వదలవలెనని నాయకు గారు నుడివిరి. పిచ్చుట ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి మహా జేతయ్యరుగారు గూడ మళయాళముననే ప్రసంగించిరి. ఆగ్రహములవారుచూపుచున్న అధికమగు సానుభూతిని మహారాజావారును దొరతనమువారును చేయుచున్న ధనసహాయము నగుర్చి వివరముగ చూచుటచి. దిరకాలమునుండియున్న ఆచారములను తొలగించుటకు ప్రజల సహకారముండిగాని దొరతనమువారికి సాధ్యమగునగున పులయతెగతరవర్ణములతో సామర్యము కలిగియుండదగును గాని వైషమ్యమును కలిగించుకొన గూడదు. ఇతరవర్ణముల వారు పులయతెగపట్ల నభ్యర్థి కమగు సానుభూతిని చూపుచున్నారని అయ్యరుగారు నుడివిరి.

తాడేరెల్లి గూడెనుండి మార్కెట్ రిట్లు వ్రాయుచున్నార — బీదల సరకువార్తమై వర్తకులలో నొకరైన మహారాజుగ్రీ యద్వనపూడి సూర్యసారాయణగారు పాతరియ్యం దు 1-కి 7 శేర్ల చొప్పునను క్రొత్తరియ్యం దు 1-కి 7½ శేర్ల చొప్పునను ముకము దు 1-కి 14 శేర్ల చొప్పునను యిప్పటికి నుమారు 1 మాసమునుండి అమ్ముచున్నారు. వీరు నూతన బాల్యకర్తలైనను వీరి ధైర్యసాహసములకు మేము సంతసించుచున్నాము. బీదప్రజల ఆందోళనమూడ చాల కష్టపదని చెప్పవచ్చును.

- జడ్డి — నీవు నేరం చేసినమాట నిజమేనా? మద్రాయి. — లేదు బాబో. నిమ్మరసం గా నమ్మకముకొన్నాడ?
- జడ్డి — నీవని నీవు చేసుకుంటూవుంటే, నిమ్మరసం గ నిన్ను పట్టుకోర!
- మ. — బాబో, నావని నేను చేసుకుంటూవున్నప్పుడే పట్టుకున్నాను. ఆడే బా నే చెప్పింది!
- జడ్డి — నీవని ఏదీ?
- మ. — (కలవంచుకొని; అనుమానించుచు) దొంగతనం.

ప్రో రల్ ఆ యిల్ (908)

పుష్పములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె నుమారు 25 సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఈ నూనె అధిక సువాసనగలదియు, తలకు చల్లదన మిచ్చును. శ్రేణుమార్కు పుష్పాల్ ఖరీదు బుడ్డి 1-కి 1 రూపాయ.

కె న్డార్ యి ను హే రాయి లు

తెగలో వెంట్రుకలు లేని జాగాలందు రోజు చదుముచుండిన యెడల భారాళముగా నల్లని వెంట్రుకలు మొలచును. ఖరీదు నీ 1-కి 1 రూపాయ.

క్యారె బ్యాంక్ టూల్ పాడరు టిన్ను 1-కి 3 అణాలు.

ఇది మునుగాక సకలవిధమైన న్యాయులకు ముందులున్న, మంచి సువాసనలు గల అత్తరు వస్త్రాలు ఉన్నవి. కేట్లాగునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd,
91, Upper Circular Road, Calcutta.

Telegram Address:— 'Rasayan'.

Local Agents
P. Rangiah Chetty & Sons, Madras. M. R. Chandra & Co, Madras. Indian Industrial Co., Madras Swadeshi Stores,

చెన్నపట్నంలో ఆంధ్రాశ్రమం

తెలుగువారికి భేషణ తెలుగు భోజనశాల

ఆంధ్ర సహాయకలారా!

తెలుగుజాతికి యిప్పుడు చెన్నపట్నానికి మనవారు బహువిధంగా బహుతరుణులగాడవం తటస్థిస్తోంది. చెన్నపట్నంలో కళాశాలలలో చదువుకొనేవారి సంఖ్య చాలా పెరిగిపోయింది. హైకోర్టులో చాలా వారు, దొంగ సంపాదికచేరిలలో పనులమీదల వచ్చేవారిసంఖ్యకూడా చాలా బాగా అయింది. గాని తెలుగువారికి ఎక్కడికి వెళ్లినా కూడా తెలుగుభోజనం దొరకేదారేదు. క్రైస్తవకళాశాల, పన్నుపుకళాశాల, రాజధానికళాశాల, కులాంటి కళాశాలలవారు (హాస్టలు) ఆక్రమాలను ఏర్పరిచారు. వెంటిండు ప్రభువు గారు క్రొత్తగా విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థినిలయం ఏర్పరిచారు. వీటిలో ప్రవేశం బహు కొద్ది మందికి మాత్రమే వుంటుంది. ఉన్నట్టుకైనా తెలుగు భోజనం సరిగావుండడనే విషయం తటస్థిస్తోంది. అనందభవనం-కొమల విలాసం ఇవి పెద్ద హోటళ్లు-నెలకు రు 15-16 లు వుచ్చు కొంటారు. తెలుగువారికి ఏమిన్నీ లభ్యం లేదని అనుభవంబట్టి నెరుగుదును. ఇతరక్రిస్టియన్ చిల్డ్రన్ మల్లర్ అరవహోటళ్లమాట చెప్పేదేమిటి. తెలుగువారు కొందరు కొన్ని మారుమూలలలో కొద్ది ఎత్తుమీద కొద్దిగా హోటళ్లు పెట్టారు. వాటినిగతీ అరవ హోటళ్లకంటేను అర్థాన్నం అంటారు. అది అంతానెం అయినా కాకున్నా పేరూ పూర్వగత తెలుగు హోటళ్లు లేనే లేదని బాహుళంగా చెప్పవచ్చును.

ఎర్రగా వేయించి ముద్దగా వండి కంకిపమెక్కడా కూడాకంటికి కనబడదు. పప్పుభప్పకొలన్నట్టు భప్పకొలనూడ దానితోచేటటు మానవ్యం వున్నారేదు. భప్పకొలేదు. పప్పు క్లనలేలేవు. ఊరగాయలు ఉల్లోనేలేవు, పప్పువేసిన కూరలు, పులుసు వేసినకూరలు, వేపుడుకూరలు, ఇగురుకూరలు, కులాంటి ఎవరెరుగుదురు. వీటిసంగతే కులావుంటే ఇక అప్పదాబ, కడియలు, కందిపొడి, పాతొరీ, కులాంటి వాటిమాట చెప్పేదేమి. ఏమీలేవు. కూటు, కొళంబు, రసం, తయిరు పచ్చడి,గిరిలెబారు పచ్చికందిపచ్చనీళ్లు,పచ్చిక తేలు, ఎక్కడికి వెళ్లినా దొరికే భోజనంయిది. అపురూపంగా ఉరలగడ్డల కూర, కండుగవ నైకొద్దిగా వరుకలు యిది కనబడతాయి.

ఈ భోజనానికి పూటకు కనిపించి అదాబ. అదిమొదలు 9 అకాలవరకు వుచ్చుకుంటారు. నేయిమాట అభికారం. రెండు మిశ్రాలు గాలి కగిరిపోతాయి. మళ్లి అడగ నూడదు. తెలుగువారు విస్తరి దగ్గరకూచొన కరికి ముగంతురుకు తుంది. ఏమిలినదో ఆ తిండి సయించక కాఫీహోటళ్లకు పోయి మరికొంత ఖర్చుపెట్టికొగంకొని తెచ్చుకొనడం తటస్థిస్తోంది.

ఇదివరకు కొందరు తెలుగువారు మంచి భోజనశాలను పెట్టే ప్రయత్నం చేశారు గాని పిండికొద్ది రొట్టెఅన్నట్టు చాలా తక్కువ వెట్టుబడితో ప్రారంభించడం వలనయే కంటాంపులేక పోవడం, అన్ని ఉండకూచుకొవడం, అదానడిగా అరంభించి అభానుకావడం, నలెబు దర్బారీగా క్షణవారించడం, చివరకు చిక్కులపాలుగావడం, మాత్రమే తటస్థిస్తోంది గాని ఒకటి సాకలేను. జొంబొయినాను, పూనానాను, కచ్చి సాగించగలిగిన దాన్ని ఆ ప్రయత్నానికి ఎందుకుసాగించలేదు?

ధనవంతులైనవారు వ్యాపార సరిగ్గా ఎవరుకూడా ప్రారంభించలేదు. అది వరువుతక్కువని అని మనవారి అభిప్రాయం. అందుచేత ధనవంతులూ పూనుకోలేదు. దరిద్రాణాం చనోరథం అని ధనంలేనివారి ప్రియత్నాలు వైరితిగా పరిణమించాయి.

వీనికొక సంగతికూడా వున్నది. ప్రస్తుతం పృథివస్తువకు ధర విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. సరు పొయాలన్నీ కావలెనంటారు గాని మనవారు తగిన డబ్బు యివ్వంటే మాత్రం తటపటాయిస్తారు. అరవ తిండి అంతా జలమయం. పప్పు, కూటు, కొళంబు, రసం, వీటిమజ్జిక, అంతా సీరే. గట్టిపదా

ఒకహోటల్ క్రొత్తగా యిప్పు కట్టుతుంది. ఆక్రమంండి వెళ్లుతుంది ఒకనిని త్రిమిద పెద్ద యిటిక మాక్కవడెను.

అకడు. — ఏమరా! మీకు కళ్లున్నాయా లేవా? నా క్రిమిద ఇటిగవడేనేను!

కులివాడు. — ధయంలేదు లేండి మా కింకా చాలా తక్కువ.

గం లేనేలేదు. తెలుగు భోజనం అంతా గట్టి. పట్టెడు పప్పు. పచ్చడి ముద్ద. రెండుమాడు గంటలకూర. ఇవి రుచిగావుంటే అన్నంకూడా బాగానే వేసుకుంది. అరవ తిండి రుచిగా వుండదు గనుక అన్నం అనలే నెళ్ళదు. అందుచేత అరవతిండి కంటే తెలుగు భోజనానికి ఖర్చుచాలా బాగా. ముఖ్యంగా ప్రతివారూ 1.2 గంటలు నెయ్యి వుండాలి గాని తుమారం అభికారంవనికీ రారు. చిక్కని మజ్జిక వుండాలి గాని తేలువనికీ రారు. ఈ సంగతి మంచిభోజనం కావలెనని కోరేవారుకూడా ఆలోచిస్తే పని ఆనుకుంటానే జరుగుతుంది గాని, అందరూ బాగా అలోచించకు. భోజనంకాద అరవహోటళ్లకోసాలిక పనికిరారుగాని డబ్బుకాడమాత్రం అరవహోటళ్లకోసాలిక తెస్తామంటారు. అక్కడేవుంది దీని కిలకంతాయ. అడిగితే తిరాకు. అడగకపోతే పరాకు. ముందుగానే యివ్వాలెనంటే దక్కుతుంటే. ఈలాంటి చిత్రాలన్నీ వున్నాయి.

కొందరు పెద్దలు సెబుడిబర్ని నేమను ఏర్పరిచి కొంత కాలం నడిపించారు. అదికూడా పాక లేదు. మెలరిటీవారితో మెలరిటీవారి రంగీకరించడం మనజేతంలో పనికిరాక. ప్రస్తుతం కాలగ్రామకు కలిగిన తగాదా అక్కడకూడా కలిగింది. దానితో అది అంతరించింది.

కాని ఆంధ్రులకు భోజనపు విశ్మయాత్రం తొలగలేదు. కులాంటి కారణాలవల్ల అందుకు ఎవరన్నా పూనుకోవడానికి సామానించడంలేదు. ఇందుకు విద్యార్థులకుకూడా ముఖ్యంగా వుంకాలి. దీనివలన ఎక్కువగా చిక్కులపెట్టె కెగవారు విద్యార్థులు. వారుకొంత సహనం-కొంత వికరణం-కొంత ఆభిమానం-కొంతసహకారం-చూపితే ఎవరైనా ప్రారంభించ దానికి పిలుగావుంటుంది. దీనిగురించి నేను ఆంధ్రసభ వారిలో ఆలోచించాను. వారు ప్రస్తుతం ప్రారంభించలే చున్నారు. కొందరు ప్రయత్నంతో ఆలోచించారు. మనం వేగలేమండి అన్నారు. కొందరు నానుకులతో ఆలోచించాను. నానునా మేము కొంతపని చేసి నప్పవడి మానేకాం అన్నారు.

ఇప్పుడు కొందరు పెద్దలు ఏకవిధంగా పూనుకోవడానికి అంగీకరించారు. దీనినిసూచి రేపటిసంచిలో మరి కొంత వివరంగా ప్రస్తావన. ఈవిషయంలో క్రొద్దగలవారు, అభిమానంగలవారు, అనసరిగలవారు, వారు సహకారులవారైనా వచ్చుతారు. ఈపూనుకోనేవారు కేవలందీనిని సాగించవలెనే పట్టుదలతోనే ఈసారి ప్రారంభిస్తున్నారు గాని ఏవిధమైన లాభమన్న దీనివల్ల పొందవలసిన అనసరిం వారికి లేదు. వారిపేరులు వైకిగావు. కథాకలాపం నడవ దానికి నేను తెరచాటు అనసరింలేనివాడ పని చెప్పడం చాత వారంగీకరించారు. తక్కిన సంగతులు రేపు మనవిచేస్తాను.

వెదురుమూడి శేషగిరిరావు

6-8-19.

7 తిరుపెట్టిపిడి, మదరాసు.

సాత్వికనిరోధము.

మహాత్మ్య గంధిగారు

మహాత్మ్య వారసునాడు (4-8-19) రాత్రికి గంధిగారు ఢిల్లీనగరమును చేరి. వీరు జొంబొయి నగరము నుండి ఢిల్లీకి వెళ్లిరి. పండిత మదనమోహనమాలవ్యాసగారును ఇతర మిత్రులను గంధిగారుకి వైమనవద్ద స్వాగతమొసగిరి. రాజప్రతినిధిగా ఆహ్వానమువైన నే గంధిగారు వారిలో ముచ్చటించుట కిప్పుడు ఢిల్లీనగరమునకు వెళ్లిరి.

వంగదేశమున సాత్వికనిరోధము

వి. చక్రవర్తిగారి ఆధ్వర్యక క్రింద 4వ తేదీని సభ జరిగింది. ఫణిమోహన్, అబ్దుల్ కాసిం, జె. ఎస్. రాయ్, బి. సి. ఫుల్లీ, హరీంద్రనాథ దత్తు, జితేంద్రనాథతెనకీగార్లు మురి 14 గురుకు సభకు వచ్చిరి. "సాత్వికనిరోధమును గూర్చి వంగదేశజాలకు మే మందరము మీలో నేకీభవించుచున్నాము. రౌలటు చట్టములనుగూర్చి దేశము లనలంబించవలసిన విధానమును నిశ్చయించుటకు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సమావేశమును త్వరలో జరుపగోరెదము" అను తీర్మానమును చేసిరి. ఆ తీర్మానమును తుదిముఖకముగ మహాత్మ్య గంధి, పండిత మాలవ్యా, ఆరిగి నెంటు, కేల్కారుగార్లకు తెలుపనిచ్చించిరి.

శ్రద్ధానందసన్యాసి.

తెలుక కాంగ్రెస్ గురుకులాశ్రమము మలపతులగమండిన మహాత్మ్య ముద్దిరాగారు సన్మనించి శ్రద్ధాసంగు లను తురీయాశ్రమానికిమును కహించిరి. వీరు మహాత్మ్య గాంధిగారి సత్కారమాత్రత దీక్ష నంగీకరించి ప్రమాణపత్రము వ్రాసిరిని తెలియుచున్నది.

శంబుకుతాలాకాలో పంటలు సరిగాపండలేను. కంట్లోని పద్ధతి కిరసనానులోకు వెట్టుటచే లంచముల పద్ధతి హెచ్చి నది. రయితుకు ఆదా నును 10పాళ్లు, క్షయము రెండుసందల పాళ్లు. రయితునకు కావలసినపనిముట్లు పార-గడ్డపాలుకు తల్లి మొదలగుపని కొనలేనంతధర పెరిగినది. కిరసనానులో దొరకుట యేలేను. ఆముదమధర అపరిమితముగ పెరిగినది. అపటా డిపో వారికే యెన్నోలంచములచ్చి లై సెన్సుదారుకుకిరసనానులో గ్రామమునకు స్వల్పసంఖ్య డబ్బాలు తేవ్వగలగును. సరకు తగినంతసప్లయలేక 8-1-6 ఖరీదుగలదెప్పు రిమాపానులు యిచ్చి అరసరముచేత కొనగలిగినను పల్లికుదితాలో 8-1-6 కే కొన్నట్లు అబద్ధపుసంగతితో సంతకంచేసినవారికే కిరసనానులో సప్లయకరులలో నింతలేను చిల్లరముకలో సీసాలు కున్న తలకాయలకున్న పోటీ గలిగి యేవో ఒకటి పగలు చున్నది. అవారపదార్థములకర వరిమితముగనున్నది అని యెవరు వ్రాయుచున్నారు.

వల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

పంచభాషను చూచికొనినా మోసము కలుగదు.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నోపులకు పరమౌషధము.

కిలినోపులమానునా. నాయువుపోట్లబావున. పార్వ్యపుసెప్పల బారవోలున. పోట్లకు బోగొట్టున ఇవి యవి యననేల సకలవిధమైన నోపులకు సంతివినివంటిది. వనమాలికలచే హిందూదేశమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే కేలకునేలు యోగ్యతా కరములు పొందియున్నది. అన్ని చుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తా మ ర తై ల ము

తామర, తీటు, ఏనుగజ్జ, దురద, ఉంగరములనంటిచుట్టు, రసికారుట, పెంట్లుక లూడిపోవుట మొదలగు వర్మకోగములను నాశనము చేయగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. కల 0.6-0.1 లు మాత్రమే

మో హి నీ తై ల ము

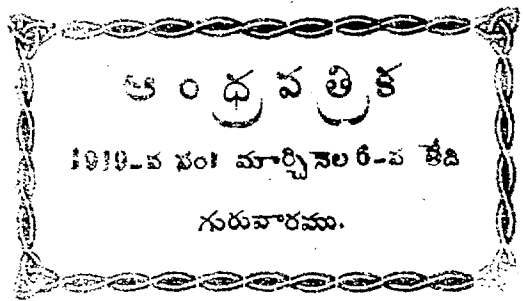
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులములు మానెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దం త చూ ర ము

కంటిసెప్పలకు దివ్యవధము; నువాననగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బ 1-కి కల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లు.

అ మృ తాం జ న ము డి పో,

109, ప్రేరిండ్లు, పోస్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

పవిత్రపుత్రులంపులు.

విల్పనగారు తమ పదునాలుగు నిబంధనలను ప్రచురించినపుడు, మిత్రమండలి దేశము లీ నిబంధనలకు సమ్మతి గనుబడిచెను. ప్రాపంచిక విమోచన మంతటితో చేకూరునని, ఎల్లరు మురిసిరి. అంతర్జాతీయ సమ్మేళన మీనిబంధనలపై నాధార పడుటచుననియు, మానవ ప్రాభుత్వము పెంపొంది, ప్రపంచమందెల్లను స్వాతంత్ర్యము నుష్కరముగ స్థాపించబడుననియు, విశ్వసంపబడెను. కాని, సంధి సమావేశ కార్యక్రమము కొనసాగిన కొలదియు, మొదలు జనించిన యాశలు మారము గజొచ్చెను. అంతర్జాతీయ సమ్మేళనా నిబంధనలు ప్రచురింపబడెను. వాటిని పరిశీలించిన పిమ్మట, నూతన యుగోదయ మారంభించునని దలచువారల కాశాభంగము గలుగజొచ్చెను. విల్పనగారి మహోద్దేశములు పవిత్రపుత్రులంపులుగ మాత్రమే పరిణమించినా యని సందియము గలుగజొచ్చెను. విల్పనగారి యుద్దేశములు మహత్తరములయినవే కాని మిగిలిన ప్రకటింపులుగూడ వారి యున్నతాశయములను గ్రహించి తమ యంగీకారము దెలిపిన గాని, విల్పనగారు రొంటిగ నేమిజేయ గలుగును? విల్పనగారు తమ ప్రధానోద్దేశములు కొనసాగుటకు శక్తివంచనలేక కృషినిపరచుటకు సందియము లేదు. కాని వివిధజాతుల సమ్మేళనా నిబంధనల పరిశీలించినపుడు మాత్రము, వారి యుద్దేశములు కొనసాగినవని,దలంప మీలుగాన్పించుటలేదు. శ్వేతజాతుల భార మిక్కుముందును కొనసాగక మానదు. శ్వేతజాతులు, ఆసియా ఆఫ్రికావాసులకు బ్రట్టిలు గను, గార్డియనులుగను యుండక తీరదు. ఇక ముందును, వివిధ శ్వేతజాతులు తమ కలుకుబడిని ప్రపంచమందలి వివిధభాగములపై వ్యాపింపజేయక మానరు. స్వయంనిర్ణయము, ప్రాచ్యదేశీయుల కన్వయించునని దోచదు. నానాజాతుల సమ్మేళనము, శ్వేతజాతుల సమ్మేళనముగ మాత్రమే పరిణమించుచున్నది.

ఇట్టిస్థితిలో ప్రపంచ పునర్నిర్మాణము గూర్చి యాశాభంగము కలుగుటలో వింత యెద్దియును లేదు. అమెరికావారి కయినను సంధిఫలితములలో విశ్వాస మున్నదా యని సందియము గలుగుచున్నది. నాకాదళమును విపరీతముగ వృద్ధిజేసి, ప్రపంచములో నేదేశమునకును నాకాదళసమ్మిది యందు అమెరికాదేశము తీసిపోకుండుటకు, వారు క్రయత్నముల సలుపుచున్నారు. సంధి యనంతరము ప్రపంచశాంతి చేకూరి, మారణసాధనము లన్నియు తగ్గింపబడుట యవసర మగునేని అమెరికావారు నాకాదళము నిపుడేల వృద్ధిజేయ దల పెట్టవలెనని, యనేకులు ప్రశ్నించుచున్నారు. అమెరికాలో రికబ్లికనులకు గాని, డెమాక్రాటులకు గాని, సంధిసభావ్యవహారములు సంతృప్తి గలిగించినటులు, యిటీవలి తంత్రీవార్తల బట్టి దోచుట లేదు. విల్పనగారు స్వదేశమునకు వెడలగనే, అన్ని పక్షములవారును వీరిని విమర్శింప మొదలిడిరి. నేటి తంత్రీవార్తల బట్టి, నానాజాతుల సమ్మేళనమున, అమెరికా జేరుట లాభకరము

గాదని, దలచువారు కొందరు అమెరికాలో గల రని యూహించవచ్చును. వీరి యభిప్రాయ మెంత మాత్రమును సమంజసము గాదు. సమ్మేళనా నిబంధనలలో ననేకలోపములున్నమాట సత్యమే. మొదట సూచించబడిన యున్నతాశయముల కివి కొరవడిన మాటయు నిజమే. కాని మానవుల నొక్కమారు సంస్కరించుటకు సాధ్యపడదు. అహంభావము, దురాశ, స్వార్థపరత్వము మానవులనుండి నొక్కమారు వెకివైచి, వారి నెల్లర తృటికాలములో త్యాగశీలుర గావించుట దుర్లభము. విల్పనగారు రయినను మానవమాత్రుడే యగుటచే, యితటి కార్యము నాతడైనను సాధించుట దుస్సాధ్యము. అందుచే, అమెరికావారు సమ్మేళనాసభ్యులుగ జేరగూడదనుట, దూరదృష్టి విరహితము.

సమ్మేళనమున అమెరికావారు సభ్యులుగ జేరకున్నచో, సమ్మేళన మపజయము గాంచుటయే గాక, యూరపుఖండములో కల్లోలము గలుగునని, విల్పనగారు కాంగ్రెసు సంఘమువారికి దెలిపిరి. అమెరికావారుగూడ సమ్మేళనమునజేరి, వివిధజాతుల మనోభావములను చూర్చి, ప్రపంచమున శాంతిని స్థాపించుటకై ప్రయత్నించుట భావ్యము గాని, కార్యపరత్వమునుండి విముఖులగుటచే నినుమంతయు లాభముండదు. విల్పనగారి కీ సందర్భమున, అమెరికను ప్రజలు చేయూత నొసగుట యవసరము. కాని, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణమున కేపుడే బలమగు పునాదుల వైచుటకు విల్పనగారు ప్రయత్నింపవలయును. సరియగు మూలాధారముల నిపుడే స్థాపించుకున్నచో, పునర్నిర్మాణము సక్రమమార్గముల ననువక, తిరిగి మనఃస్ఫుర్ధల నుదయింప జేయవచ్చును. అవి పెచ్చుపెంగెనేని, వాటిని బోనాడుటకు మరియొక సంగ్రామ మవసరము గావచ్చును. సాధకబాధకముల నందుచే, బాగుగ యోచింపవలసి యున్నది. నానాజాతుల సమ్మేళనములో, శ్వేతజాతులకే గాక, తదితరులకు గూడ సర్వాస్థాన మొసగవలయును. పరాధీనజాతుల స్థితిగూర్చి, సంధిసభవారు యోచించుచున్నటులు గాన్పించదు. ఈ సమస్యను సంతృప్తికరముగ బరిష్కరించుట నులభసాధ్యము గాని మాట నిజమే. కాని ఆ విషయమును వదలి వేయుటచే, పరిస్థితు లిక్కుముందు క్లిష్టము గాక మానవు. జాతు లెల్లరయందు సమత్వభావము బెరుగుటకు, సమానస్వాతంత్ర్య మవసర మనుటకు సందియము లేదు.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునం దధినివేశ రాజ్యములకు సంధిసభలో ప్రత్యేకస్థాన మొసగబడుటయే గాక, నానాజాతుల సమ్మేళనమునందు గూడ ప్రత్యేకస్థాన మొసగబడినది. అట్టి స్థానమును హిందూదేశమున కొనగవలయునని, మద్రాసులో జరిగిన బహిరంగసభలో తీర్మానింపబడెను. మద్రాసు మహాజనసభవారు గూడ నిట్టి కోర్కెను వెలిబుచ్చిరి. కాని, ప్రస్తుతము ఇర్రెండు నకు నానాజాతుల సమ్మేళనములో ప్రత్యేక స్థానముండదనియు, బ్రిటీషుసమస్య పరిష్కారమునకు సంధిసభవారు జేయు నద్వైయము లేదనియు, యీ సమస్య ఇర్రెండు ఇంగ్లండు దేశముల మధ్యనే పరిష్కారము గావలయు ననియు, విల్పనగారు నుడువుట యనేకుల కాశాభంగకరముగ నుండకమానదు. అధినివేశ రాజ్యములకు నానాజాతుల సమ్మేళనమున ప్రత్యేకస్థాన మొసగబడుచుండ, ఇర్రెండు ఇండియా దేశముల కేల యొసగబడకూడదో దోచకున్నది. ఎల్లజాతులకు స్వయంనిర్ణయాధికార మొసగుట యవసరమని, విల్పనగారి నిబంధనలు

సూచించుచున్నవి. ఆ నిబంధనల ప్రకారము, శత్రు స్వాధీనములో నుండిన ననేకభాగములకు స్వాతంత్ర్య మొసగబడుచున్నది. పోలండుదేశ స్వాతంత్ర్యమును బ్రిటీషువా రంగీకరించినటులు, పోలిషు ప్రభుత్వమునకు దెలియజేయబడెను. అట్టిస్థితిలో, ఇండియా, ఈజిప్టు, ఇర్రెండు మొదలగు దేశములకు స్వయంనిర్ణయాధికార మొసగుట యవసరమని, సంధిసమావేశమునా రేల ప్రతిపాదించరాదు? సామాన్యసూత్రములకు మినహాయింపులేల గలుగవలయును? సమ్మేళనా నిబంధన లింకను చిత్తునిబంధనలే. వాటిని సంధిసమావేశము వారింకను బాగుగ చర్చించి, నిర్ణయింపవలసి యుండును. వీటిగూర్చి, వివిధ దేశములలో నెట్టి యభిప్రాయము వ్యాపించియున్నదో, విల్పన మహాశయుడు గ్రహింపవలెను. ప్రస్తుత నిబంధనలచే జనించిన ఆశాభంగమును బోగొట్టి, సంధిసభవారు విశ్వాసమును వ్యాపింపజేయవలయును. ప్రాపంచిక పునర్నిర్మాణము నులభసాధ్యమగు నదిగాదు. త్వరలో పూర్తియగునదియు గాదు. కాని కట్టడములు శాశ్వతముగ నుండుటకు, వాటిని బలకరమై, విశాలముగ నుండు నాధారములపై నెలకొల్పవలయును. అతియగాని, పవిత్రపుత్రులంపులతో మాత్రమే, కార్యసాఫల్యము గలుగ నేరదు.

సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారి మరణము

వంగదేశపు లెఫ్టినెంటు గవర్నరు పదవిని వహించి, ఉపకార వేతనము నొందుచున్న సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారు చనిపోయిరిని, రూటరు దెబుపుచున్నాడు. వీరు 1848 వ సంవత్సరమునందు జనించిరి. చనిపోవునకి 71 సంవత్సరము వయస్సుండెను. సివిలు సర్వీసు పరీక్షలో కృతార్థులై వీరు కొంతకాలము ఇండియా ప్రభుత్వపు హిందూస్థాన్ మెంటు కార్యదర్శిగ బనిచేసిరి. 1899-వ సంవత్సరమునుండియు మధ్యరాష్ట్రములకు చీఫ్ కమిషనరుగ బనిచేసిరి. 1903 మొదలు 1908-వ సంవత్సరము వరకును, వంగదేశమునకు లెఫ్టినెంటు గవర్నరు పదవిని నిర్వహించియుండిరి. వంగదేశము విభజింపబడి, రాష్ట్రములయొక్క కల్లోల పూరితమై యున్నపుడు, సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారు రాష్ట్రాధిపతిగ నుండెను. వీరు బానుహాలులో సభ కధ్యక్షులుగ నుండగ, వీరికి ప్రాణాపాయము గలిగింప నరాజకు లెవరో ప్రయత్నించిరి గాని, అదృష్టవశమున బద్ధాను మహాజాజగారణపడి వీరిని రక్షించి, శ్లాఘాపాత్రులయిరి. రాష్ట్రాధిపతిగ నుండినపుడు, వీరంతగ యుదారస్వభావు లనిపించుకొనకజోయినను కఠినులనిమాత్రము పేర్గాంచలేదు. ఉద్యోగానంతరము ఉపకార వేతనమునొంది, స్వదేశమునందే వీరు కాలము గడుపుచుండిరి. కాని, హిందూదేశ సమస్యలపై చనిపోవువరకు వీరు శ్రద్ధదీసి కొనుచునే యుండిరి. ఇండ్లో బ్రిటీషు సంఘము స్థాపించబడిన పిమ్మట, వీరందు సభ్యులుగ జేరిరి గాని, సిడెహాముపక్షమువారి విపరీతాభిప్రాయములు వీరికి రానురాను రుచింపలేదు. ఆధునికపరిస్థితులు వీరి యభిప్రాయములలో గూడ మార్పు గలుగజేసెను. సర్ జె. డి. రీమగారి తోబాటు వీరును, మాంటాగూ విధానమునకు చేయూత నొసగుచు, హిందూదేశమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపన మవసర మని, “నెకటిన్సు సెంచురీ అండు ఆఫ్టరు” అను మాసపత్రికలో చక్కని వ్యాసముల వ్రాసిరి. అందు సిడెహానామరు పక్షంబుల యభిప్రాయములు

నిరసింహుడను. వీరిక కొంతకాలము జీవించియుండుచో, అభివృద్ధిపక్షమునకు సహాయభూతముగ నుండెడి వారే కాని, వార్ధిక్యముచే, వారిహాలోక జీవితమును చాలించవలసివచ్చెను.

పారిశ్రామిక సంఘనివేదికము

నుప్రసిద్ధ ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులగు సర్ పి. సి. రే గారు పరిశ్రామికా సంఘ నివేదికము గూర్చి, యీ మాసపు మాడరను రివ్యూప్రతికకు భావ గర్భితముగ వ్యాసము వ్రాసిరి. ఈ నివేదికవై తమ యసంతృప్తి నిట్లు వెల్లడించిరి:

“భారతీయదృక్పథమును, మాలవ్యాగారతి సమర్థతతో చర్చించిరి. కాని వ్యాసలేఖకుని మనము నొక సందియము బాధించుచున్నది. విచారణసంఘమునందలి, ముగ్గురు హౌదవసభ్యులు యీ నివేదికపై నెటుల సంతకముల జేసిరో, నేను గ్రహించజాలకున్నాను. వీరిందుచే, ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞాన వ్యాపకమునకు భంగము కలిగించుచున్నారని, యోచించినటుల గాన్పించదు. శాస్త్రసంబంధముగ శాఖలలో భారతీయులు ప్రవేశించుట యత్యవసర మగుచున్నది. ఇక్కార్యము, హిందూదేశీయుల బుద్ధివికాసమునకు తోడ్పడుటయేగాక, మితవ్యయమునకు కూడ తోడ్పడును. ఇంతవరకును, ప్రజా సామాన్య జే మము యోచించ బడలేదు. ఘోకలేగారి ప్రారంభ విద్యాశాసనము, వ్యయకరమని త్రోసివేయబడినది. ఇటులనే, ఆరోగ్యము, డ్రెయినేజి మొదలగు విషయములు, వెనుకబడి పోవుచున్నవి. అందుచే ధనము దేశావసరములకు మిగులవలయు ననిన, భారతీయులనే అన్ని శాఖలయందును నియమించుట సాధనము. ఇప్పటివలె, నన్ని శాఖలలో రాజరికముగ వేతనములే సంస్కరణ విధానాంతరము గూడ కొనసాగుచో, దేశ మధోగతి జెందును.”

మెడికలు స్వరినువారి వేతనము లింకను వృద్ధిజేయబడ నున్నది. హెచ్చు జీతముల ననుభవించుచున్న వారికే, వేతనముల నింకను వృద్ధి జేయుటచే, పరిపాలన మింకను వ్యయకరమగు ననుటకు సందియ ముండదు.

మద్రాసు వైద్యకళాశాల

ఈ కళాశాలలో 1917-18-వ సంవత్సరము 473 మంది విద్యార్థులుండిరి. విద్యార్థుల సంఖ్య వానాటికి హెచ్చుచున్న దని, నివేదికము దెలుపుచున్నది. యం. బి. బి. యస్. తరగతి యందును, అపాతికరీశాఖ యందును సంఖ్య వృద్ధి గనుబలచుచున్నది ప్రభుత్వమువారి సమ్మతితో 21 మంది మిలిటరీ విద్యార్థులు కళాశాలలో దీసికొనబడిరి. క్రొత్తవారు ముగ్గురుమాత్రమే చేర్చకొనబడిరి. ఎల్. ఎమ్. ఎస్. క్రాసులోమాత్రమిద్దరు విద్యార్థులు జేర్చకొనబడిరి. ఈశాఖలో విద్యార్థులు విరివిగ జేరుటలేదు. పరీక్షలలో విజయ మంత తృప్తికరముగ లేదు. యూనివర్సిటీ కరీకులకు 12 మంది స్త్రీ విద్యార్థినులు వెడలగ, 9 మంది విజయము గాంచిరి. 1917-18 సంవత్సరమున 35 మంది స్త్రీ విద్యార్థినులుండిరి. 1918-14-వ సంవత్సరమున, 43 గు రుండిరి. ఎం. బి. బి. ఎస్., ఎల్. ఎం. ఎస్. క్లాసులకు మాసమునకు 50 చొప్పునను, 35 చొప్పునను, 5 గవర్నమెంటు విద్యార్థి వేతనము లీమిటను అపాత్కరీ విద్యార్థులకు 25 రూప్యముల చొప్పున 10 వేతనము లొసగబడును. స్త్రీ విద్యార్థిను లీ వేతనాకర్షణముచే, అధిక సంఖ్యలతో విద్యనభ్యసించెదరని, యూహించబడుచున్నది. గ్రంథ భాండాగారము బాగుగ నుపయోగించబడు

చున్నది. అన్యరాష్ట్రములనుండి జేరెడి విద్యార్థులసంఖ్య దగ్గినది. వైద్యవిద్యపై రాజధానిలో జాపబడుచున్న యాదరము గమనించి, విశాఖ కట్టణపు పాఠశాలను, కళాశాలగ మార్పుటకు ప్రభుత్వమువారు సూచనల నంపగోరిరిని, సర్జను జనరలు గారు దెలుపుచున్నారు. ఈ వార్త సంతోషజనకము. విశాఖకట్టణపు వైద్యపాఠశాల త్వరలో కళాశాలగ మారునని, యూహించవచ్చును. ఆంధ్రనండలముల నుండి యరుదెంచి మద్రాసు వైద్యకళాశాలలో వైద్యవిద్య నభ్యసించెడి వారసంఖ్య యత్యల్పముగనున్నది. విశాఖ కట్టణపు కళాశాల స్థాపికబడునేని, ఆంధ్రుల సంఖ్య వృద్ధి యగునని విశ్వసించవచ్చును.

విషజ్వరము : 60 లక్షల మరణములు

శాంతిరీ కమీషనరుగారగు నార్మను నైటు గారు, విషజ్వరముగూర్చి, తమనివేదికను తయారు జేసిరి. గతవత్సరము విషజ్వరము హిందూదేశమున అసామాన్యముగ సంక్షోభము గలుగ జేసెను. నూటికి 50 మొదలు 80 మందివరకు, విషజ్వరముచే కాధనొందిరి. మరణములు దాదాపుగ 60 లక్షల యెక్కువని తెలియుచున్నది. ఇంతటి మరణము లేదేశమునందును ప్రబలియుండలేదు. ఇరువదిరెండు సంవత్సరముల నుండియు, ప్లేగు వ్యాధివలన నెంతిమంది మరణించిరో, అందులో సగముకన్న నెక్కుడు మరణములు కొలది మాసములలో విషజ్వరము మూలమున తలపించెను. ఆపుడపుడి జ్వరము దేశమున వ్యాపించుచుండి నటుల దృష్టాంతములు గలవు గాని, యింత తీవ్రముగ నెపుడును వ్యాపించి యుండలేదు. విషజ్వరముగూడ సజీవ కేటకములచే వ్యాపించునని, నార్మను నైటు గారు దెలుపుచున్నారు. కాని యీ వ్యాధి విషయమై యింకను సిద్ధాంత మిదమిత్త మని తేలలేదు. ఈ సంవత్సర మయినను, దేశమునందీ వ్యాధివ్యాపించి ప్రజలను మృత్యు వాత బడవేయకుండునటుల, ఆరోగ్యాధికారులు తగిన శ్రద్ధ దీసికొన గోరుచున్నారము.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము

కాలెట్టు చట్టములే దేశీయుల దృష్టి నిపుడధికముగ నాకర్షించుచున్నవి. అవి యములులోనికి రాకుండుటకు, సత్యాగ్రహ ప్రతానప్రసావ మవసరమని, గాంధీమహాశయిడు దేశీయుల నుద్బోధించియుండెను. వారిమార్గము ననుసరించుటకు, వివిధరాష్ట్ర ప్రముఖులు సంసిద్ధులగుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో, దేశీయులెట్టి వర్ధి నవలంబించవలయునో, నిర్ణయించుటకు, అవసర కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగవలయునని, వంగదేశ ప్రముఖులు గోరుచున్నారు. దేశీయుల గౌరవమునకు బాత్రమగు, కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు త్వరలోగూడ ప్రజల కర్తవ్యమును నిర్ణయించి దేశము నీసందిగ్ధసమయమున నడుపుట యవసరము.

సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణసభ

క్రమింతు లాసవరణ చట్టముగూర్చి సెలెక్టు కమిటీవారు తమ పనుల ముగించిరట. ఈవాసరాంతమున, నివేదిక తయారగును. మాలవ్యా, పటేలు, కవర్తి గార్లు కమిటీనుండి విడిపోయి, నిన్నటిసభకు వెడలియుండలేదు. రెండవచట్టమునందయినను, ముఖ్యముగ మార్పు లుండజాలవు. గాంధీగారు దీక్షిలో మంగళవారమున బ్రవేశించిరి. రాజప్రతినిధిగారికిని వారికిని ఎట్టి సంభాషణ జరిగెనో తెలియదు. ప్రజాభిప్రాయమును, గాంధీగారసందిగ్ధముగ దెలిపియుండిరిని యూహించెదము. భావిస్థితి తమసామృతమైయున్నది.

స్థానిక వార్తలు

సత్యాగ్రహము:—కృష్ణాజిల్లా రైతుల సంఘము వారు మహాత్మాగాంధీ కీర్తిధనుగ కంఠివార్త సంపుటమును:— “కృష్ణాజిల్లా రైతుల సంఘమువారు రౌలటు బిల్లులకు వీరిసతరణలను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. మిశ్రాన్యముక యద్య మమునకు సహాయముకల్పదరు. మిశ్రులహా నొసంగుదు.”

ప్రపంచస్వబుద్ధి పునరుద్ధారణసభ:— వై సభయొక్క యాజమాన్యమున స్వామి బ్రహ్మసందంబాదు ఈ క్రవారము 7వ తేది సాయంత్రము 5-45 గంటలకు వై. యం. యల్. ఏ. భవనమున “సంఘ సంస్కరణము”ను గుర్తింజి యుపన్యసించుట. మ-రా-రా-శ్రీ, పి. సోమసుందరప్పిల్లై లి. ఏ. బి. యల్ గారు ఆ గ్రాస వాదితత్వము రహించుట. సంస్కరణాభిలాషులు విచ్చేయ ప్రార్థింతు.

మహాజనసభ:—ఈ క్రింది తీర్మాన మిసభవారిచే మార్చి 1 తేదీన భారత రాజ్యాంగ మంత్రిని, ఆంగ్లేజీ మంత్రిని, సీమా ప్రభుత్వనకు బంపబడెను:—“ఫిబ్రవరి 12 తేదీన పంపబడిన కంఠివార్తను గుర్తించబడినది. సర్వజనమ్మేళనమున భారతదేశమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య భాగముగ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గలగకలెనని కోరుచున్నాను.” ఈకంఠి వార్త ప్రతి యొకటి సంధిసభాభ్యుత్సాహు గూడ పంపబడెను.

రౌలటుబిల్లు ప్రతిరూపకార్యనిర్వాహక సంఘము:—సత్యాగ్రహ క్రమము గూర్చి మహాత్మా గాంధీగారి లేఖను యీ సంఘమువారు నాడువలప బాపుచున్నారు. ఈ సంఘమువారి యాజమాన్యమున జరిగిన సభలో రౌలటు బిల్లులగూర్చి పార్లమెంటు సభలోకి అర్జీని వంపకలెనని తీర్మానింపబడినది. అట్టికి మహాత్మా గాంధీగారు బొంబాయి రాజధానియందు ప్రారంభించిన ఉద్యమమునకు మనరాను రాజధానిలో ననేకులనుచరుండుట నిశ్చయము. ఈ విషయమున ప్రజాక్షేమాభిలాషు లెల్లరుకు సహాయము చేయవలె నని యీ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

సత్యాగ్రహము:—మదరాసులోని రౌలటుబిల్లు ప్రతిరూప కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి కంఠివార్తను మహాత్మాగాంధీ కంపుచున్నారు:— “రౌలటుబిల్లు ప్రతిరూప కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు మదరాసు నుకు ఆమిరకవోయి మొనర్చెదరని భూధిగ దెలుపగలరు. మీరు బొంబాయిలో ప్రవరించిన సత్యాగ్రహప్రతిరూపక హిందూప్రతికా సంపాదకులు కస్తూరి రంగఅశ్వంగారు వ్యవధి కే మి ప్ర ను సంపాదకులు రంగ ప్యా మి అశ్వంగారు ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకులు నాగేశ్వరరావు గారు చున్నగు ప్రముఖులు సంతకములజేసిరి. ఈ మూమను మదరాసుగోరి ముద్రసిద్ధ జైనికవత్రికలు. తొక్కట్రాయయ్యరు, గోపాలస్వామి మొదలియారు, సత్యమూర్తి, ప్రకాశముగారు చున్నగు ముక్రసిద్ధ వ్యాపకామమును, దాక్కడి సంపాదకరావు గారును, వర్తకులునుగూడ సంతకముల జేసిరి. వీరిచేర్చు త్వరలోనే ప్రకటింతుము. మీ వాగ్దానప్రకారము మీచ్చటి కెప్పుడు కచ్చెదరో తెలియజేయ గోరెదము.

ఇతర ప్రదేశములలోగూడ సత్యాగ్రహకర్తలవృత్తి గై కొనబడు సమావేశములు జరిగినటులగూడ తెలియచున్నా. సి. విజయరాఘవాచారి, సి. రాజగోపాలాచారి, టి ఆదివారాయణ శ్రీష్టి గార్లు చున్నగువారు 40 మంది నేలయలో యాభితము ననుసరింప నంగీకరించి.

బొంబాయి టంక సాలపనివాండ్ర సమ్మెకట్టు:— కళవెల 24 వ తేది బుధవారమునాడు పనివాండ్రు పనిలోనికి రాలేదు. ఆనాడు టంకశాల మూలుబడెను. ఆనాడు మధ్యాహ్నము నుమారు 80మంది చీనాబాబులలోదోపిడిచేసిరి. ఒకడు కామముండి నుమారు 750ల వెలగల వస్తువుల నపహరించిరి. కొన్ని వండ్ల దుకాణములను గలభావేనీ పండ్లకు తీసుకొనిపోయిరి. ఆ సంగతి తెలిసి సోలీసువారిచటికి వెళ్లగా దోపిడిగాండ్లు కాల్యాజిరిరోడ్డువంకకు పారిపోయి అచట కొన్నిమిశ్రము దుకాణములను దోచుకొనిరి. పోలీసువారు వారినిపెట్టబడింది. గురిని పట్టుకొనిరి. తక్కినవారు నలుదిక్కులకును పారిపోయిరి. దోపిడిగాండ్లను తరుముటలో ప్రజలుగూడ పోలీసువారికి తోడ్పడిరి. ఈ దోపిడిగాండ్లు టంక సాలపనివాండ్రే యను వదంతి కలిగినది.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

(రైతు విజయ)

ఇంగ్లండు

పార్లమెంటు-భరతవర్షము.

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—పార్లమెంటునందు ప్రజాప్రతినిధిసభలో కర్షణ యేటుగారి ప్రతిపక్ష ప్రభుత్వము నిచ్చుచు హిందూజాత రక్షణసేనకు బయలుగారు ముఖ్యమంత్రి కాలమునకు దగిల్చు వేలొక సేనకు రిజర్వేషన్లును హిందూజాత ప్రభుత్వమువారు నూచించినందు, ఆ సేన నిర్మాణము విషయమున సమస్యలు పరిష్కరింపబడునట్లు జాతరక్షణసేన ప్రభుత్వమునకు యేడు సంవత్సరము ఫిషరుగారు చెప్పిరి.

లండన్ నందు భారతీయజన స్వార్థచిహ్నమును నిర్మించుటనుగూర్చి సర్ జాకేబు గారు రక్షణసేనకు ఫిషరుగారు ప్రభుత్వము నిచ్చుచు ఈ విషయమున తమకేమియు తెలియరాలేదనియు, విషయము తెలిసికొనుటకు తమనాలకును చూచినదియు చెప్పిరి.

ఇంగ్లండునందు ఇండియాకు, ఇండియానందు ఇంగ్లండుకును బోవుటకు ప్రయాణపురేల్లు అధికము చేయబడుచున్న యందు హిందూజాతమునకు దంకటకు మహాగ్రహము గలిగెనని కర్షణ యేటుగారు చెప్పగా విల్సన్ గారు ప్రభుత్వము నిచ్చుచు ప్రయోజితల ప్రయాణపురేల్లు విషయమును గూర్చి విజ్ఞాపనలు పిప్పింగు కంట్రోలరుకు చేయబడినదియు, తాత్కాలిక సంధి మైన వెలక ఈ సమస్య మరల యోచింపబడినదియు, అప్పటి నీకులనుబట్టి ముగియుటకు తగ్గించు అవసరము గనబడలేదనియు, ఇటీవలగూడ యావిషయము యోచింపబడిన దనియు, త్వరలో యేదో యొక ప్రకటన గావింపబడుననియు చెప్పిరి.

ఎస్. పి. సింహా ప్రభువు

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:—సింహా ప్రభువుగారు ఇటీవల ఈ సాంప్రదాయాత్మకముతో పురువులసభయందు తమస్థానమున కుండిరి. ప్రయాణము చేయుటకు బదులువారు విశ్వాస హామీలును ఇచ్చిరి. కాన్రెక్కెం ప్రభువును, విలింగ్టన్ ప్రభువును వారిని సభయందు ప్రవేశపెట్టిరి. హిందూజాత సైనిక దళోద్ధృతియు కొండలు గ్యాలరీనందు యత్నమును తలకించిరి.

మెసహామియూ డార్డాన్ స్వ సంఘములు.

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—పార్లమెంటునందు ప్రజాప్రతినిధి సభలో బెల్లెగ్నూరికి ప్రభుత్వము నిచ్చుచు బోనల్లాగారు ప్రభుత్వము డార్డాన్ స్వ సంఘముల విషయ విచారకసంఘముల సాక్ష్యములకు ప్రకటించు ప్రజాక్షేమమునకు సరిగనుండ దని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి రియ, సంధి యేర్పడిన వెనుక ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమును ముగల యోచించెద రనియు చెప్పిరి.

కీ. శే. లగు అమీరుగారు.

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—ప్రభువుల చుదిరమున లేమింగ్లను ప్రభువుగారికి ప్రభుత్వము మొసగుచు కర్షణ ప్రభువుగా రిట్లు చెప్పిరి. కీ. శే. లగు అమీరుగారు కాబూలు సమీపమున క్యాంపు చేసినపుడు క్రిందటి 20-వ తేదీనాటి ఉదయమున నే ఎరకోలోనికి బోయిరి అతని గుంకితో కాల్చి చంపిరి. కత్తికోనాడ పొడచిరి. అతనిని కుటుంబీకు లాకమును కాబూలునకు గొంపోయిరి. ఏకారణమునకు నతడు చంపబడినో తెలియకున్నది. కర్షణ ప్రభువుగారు రక్షణ రాజధాని విశేషముగ గొనియాడిరి. బ్రిటన్ అష్టాస్థానముల స్వార్థం శ్రమములకు గాని స్నేహపాంథమునకు గాని ఎట్టి అంతరాయమైన గలుగునని తలంపుటకు మీలెను.

లండన్, ఫిబ్రవరి 28:—వార్తాత్మక లన్నియు అమీరుగారి చరితమున సంక్రమించు పుకటింది అతనికి బ్రిటన్ నందు గల అభిమానమును కీర్తించినది. అతని మరణమునకు మధ్య తూర్పుజాతములో కొంత ఆందోళనమునకు కారణముగా పోవునది అది వాయువునని. అమీరుగారు వారికొక మరదానంతరము రాజ్యమునకు వచ్చి కర్షణ పలువురు పలు

విధముల చెడుగునూచుట జేసిరి. అన్నియు నిష్పదనిధములుగ మారెను. అట్లు మారుటలేనియు సంపాదకము. ప్రభుత్వ స్థితి హాయిగ పరిష్కరింపబడు నటులు కది ప్రబల తార్కాణముని యైదు తలంచుచున్నది.

అలహాబాదు, మార్చి 5 —అష్టాస్థాన వ్యవహారములను గూర్చి పయనించు ఇట్లు వాయువునని. అమానుల్లా ఖానుగారు జలాబాదునకు బోవుమందగా మార్గ సుభ్యమున తొడి మరణవార్త నతికి తెలిసెను. అంతట నతడు మరల వెనుకకు తిరిగెను. హబీబుల్లా నెకో పంపివేయుటకులనను, ద్రోహి పట్టుపడకుండుటకులనను, రాజ్యము మంచి బలవత్తరమును వారిహ స్తగతముగ నుండలయు నని కాబూలులో సంకలును తలంచిరి. అతలంపు ప్రకారము అమానుల్లా ఖాను గారు రమీరుగ ప్రకటించబడిరి. అసీయును డెట్టి అల్లకల్లోలమునకు లక్షదని అష్టాస్థానమునందు సమాచారము తెలియుచున్నది.

అష్టాస్థాన అమీరు

అమానుల్లా ఖానుగారు జలాబాదునకు వెళ్లుమందగా తండ్రిగారు హబీబుల్లా ఖాను గారి హత్యవార్త తెలిసినందున అమానుల్లా ఖానుగారు మరల వెనుకకువచ్చిరి. హబీబుల్లా ఖాను గారిని హత్య చేసిన వాంతిమని ఎవరిని పట్టుకొనకుండుటచే ప్రభుత్వ కార్యకర్తలు హతలు సమర్థముగా నుండలనను భావము ప్రజలలో పడిన మైనది. ఆ కారణముననే అమానుల్లా ఖాను గారిని అమీరుగా ప్రకటించిరి. కలవరము గారి రక్తపాతము గాని జరుగలేదని తెలియుచున్నది.

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—ప్రజల మంచరమున యేటుగారిట్లు ప్రకటించిరి. గర్షణ మెంటు ఉద్యోగము చేయుచుండిన ఇండియన్ ఆర్మీరిజిమ్య అఫీసులు ఇంగ్లండునందుల ముఖటి పనులను జేసికొను నిమిత్తము మరణపుడు వారికి మొట్టమొదటనే రహదారి చీల్చివలదునా? అందులకు ప్రభుత్వము నిచ్చుచు ఫిషరు గారిట్లు చెప్పిరి. బ్రాన్సుపోర్టు సర్వీసు ప్రభుత్వము ఇండియా మంత్రిగారి స్వాధీనమునలేదు. వారికి మాత్రమే యిట్లు చేయవలదుననియే కోరిక గాని ప్రయాణ హక్కులు గలవారికి ముందు రహదారి చీల్చి నియమలయును గావున అట్లు చేసిన వెనుక మీకినాడ రహదారి చీల్చి సొసగుటకు తావుండదు. అందులకు వారికోరికచే అంజ్ఞ నిచ్చినను ఆకాభంగము గలుగుట తప్ప వేరు ప్రయోజన ముండదు.

బొంబాయి ఆరోగ్యమును గూర్చి దొంతరము వారు తగిన జాగ్రత్త తీసికొనునట్లు హెచ్చరించెదరా యును ప్రకృతికిదికరకే అచటి ప్రభుత్వముగా రీతిమనునను చాల అభిమానముతో పని చేయుచున్నారని ఫిషరుగారు చెప్పిరి.

బ్రిటిషు కార్మికుల సమ్మెకట్టు.

గని కనివారల సమ్మెకట్టు.

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—గ్రేటుబ్రిటన్ నందలి గనిపని వాండ్ర సంఘప్రతినిధు లండన్ ను సభజేసి సమ్మెకట్టును మార్చి 22-వ తేదీనరద్దు, అనగా కమిషను వారి నివేదిక తెలిసిన రెండు దినములకుపై ప్రకటించ నలదని తీర్మానించిరి.

దొరతనమువారికి హెచ్చరిక.

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—వెస్టుమిడ్లెండ్ లో కార్మికసభ సమావేశము కాగా, ప్రభుత్వ విషయస్థితిని పరిశీలించునిమిత్తము కార్మికప్రతినిధులను, యజమానుల ప్రతినిధులను (శ్రీల సహితముగ) ఒక సంఘముగా నేర్పరచవలసినదనియు, అట్లు పిమ్మట సొక జాతీయ పారిశ్రామికసభను నెలకొల్పవలసిన దనియు అర్థహిందస్యగా రొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. బ్రిటిష్ ఎలయన్సులో అన్ని పుత్రములకు ప్రాతినిధ్య మియలదలేదు. అందువలన ప్రభుత్వసమస్యలకు పరిష్కరించుటకు యజమాను లాక 80 గురు ప్రతినిధులను కార్మికు లాక 80 గురు ప్రతినిధులకు నియమించి బాగుగ నుండగల దని హిందస్యగారు దొరతనమువారిని హెచ్చరించిరి. బ్రెస్సు యూనియను కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు ఘోష్ట బిస్మింగుగారు దాని బలపరచిరి.

అసంతృప్తి భూతమును తరుచుచున్నాను.

సభలో నిర్విక అసంతృప్తియును యందలి దూరదృష్టి యంతమును గాజకీయ కాలత్యమును ప్రకటించుచు లాగుడు బార్ని గారిట్లు చెప్పిరి. వక్రము ప్రస్తుత వ్యవస్థలను బాగుగ తర్కించి శేషముయొక్క వస్తువంతద లవంతయును కానని బాగుగ తెలియబరచుట ప్రకటననీయును. జాతీయ కర్మాగారములగోరు యుగముగ తీర్చినది. ఏదియో ననిన జేయవలయును గదాయు బుద్ధితో పనిచేయుట నిరర్థకము. జర్మనీ సంధి ప్రక్రియలో సంధి చేసిన వెనుక, అనగా తిరిగి యుద్ధము జరుగదని నిశ్చయించబడిన వెనుక గాని ఈ కష్టస్థితి తొలగ జాలదు ఇంక కొలదివారముల లోపలనే సంధి ఏర్పాటు లన్నియు ముగియవలసి తాము తలంచుచున్నాము. యుద్ధానంతరము పరిశ్రమలన్నియు ముగల యథాప్రకారముగ పని నారంభించినది తాను తలచియుండెను. అందుల కడ్డముగ పారిశ్రామికా సంస్థ ప్రభుత్వ మే తెలిచినది. పరిశ్రమలు తిరిగి యభివృద్ధి చెందవలయుననిన నీ భూతముల నిపుడు పారలద్రోవలయును. వక్రముని విశ్వాసమును కార్మికు నిశ్వాసమును మరల స్థాపింపవలదులయును. అయినను అనుమానము తొలగిపోవుటకు మాకుగ నభివృద్ధి నొందుచున్నట్లు న్నుది. ఇవప్రక్కలకు తప్పినములున్నవి. యజమానులు కార్మికులకు వెక్కుడు విశ్వాసము నుంచవలయును. కార్మికుల అభిరుచి బాగుగ నుండిన గాని పరిశ్రమ అభివృద్ధి నొందజాలవు శేష మంతటను లోకజ్ఞానము గలవారలు నిశేషముగ నున్నాను. మనమున్నటికంటె ముఖ్యముగ కార్యపరతంత్రులము. అట్లుగుట చేత కార్మికు లింక ముందు తమయ జమానుల నోచునను నిచ్చి మాట్లాడ వలయును. లేకున్న పనివాడి తన మభివృద్ధి నొందజాలను. అట్లుగుటచే మనము లాగుగ క్రద్దహించి వెంటనే మన పరిశ్రమల నిభివృద్ధి నొందింపవలయును. ఇదియే యుద్ధము చుటకు బోధించిన పరమోపదేశము. యజమాని తెలివైనవాడగునెడల పనివానికి మంచి లాభము కలుగునట్లు తప్పకుండ జూడగలడు. పారిశ్రామిక కలహములందు దొరతనము వారు నిష్పక్షపాత బుద్ధితో జేయులందరికిని లాభముగ నుండునట్లు పని నొనరింప వలయును.

పారిశ్రామికాందోళన మేల గలిగినదియు పరిశోధించు నిమిత్త మొకసంఘమును నెలకొల్పవలయునని హిందస్యగారు చెప్పిననుచున చాలప్రకృప్తముగ నున్నది. వారునిరోధభావమున నెడబడుటకు బూదాపరిచి నేయుట మంచిది. కుద కొనువలన నేపరియు జరుగక అసంభావ మెక్కడ గలుగునో యని తన భయము. గ్రేటు బ్రిటన్ నిట్టి యలసభావమును పనిచేయక నిలచిపోయె నని ప్రాప్య అమెరికాకును నిలచిపోవును. అంతట చాలకణిస్థితి సంభించును. చున మైకమత్వములననే విజయము నొందితిమి. (ఉత్సాహము) సంధిసమయమున గూడ మన మైకమత్వమునే గలిగియుండుము గాక! అట్లు వికమత్వ భావముననుమేని ఇదివరకెన్నడును జూడనంతటి అభివృద్ధిని మనము పొందగలుగుదుము. (ఉత్సాహము.) ఈ మహాంతికిక ననేక కారణములు బున్నవి. ఇక ముందున్న తరచుకు జీవితము ననుభవించ వలయునని కార్మికుల యభిప్రాయము. అది యెంత మాత్రమే స్వాభావికముకాదు. శేషము లంద రీదిమయునువ వారితో నేకభవింతును. చాలయని కార్మికులు తలంచిన దాని కంటెను యజమాను తెక్కుడు సౌకర్యములకు గల్పించెదరని తన నమ్మకము.

పిమ్మట సభ్యులు హిందస్యగారు తీర్మానముపై సభ్యుల యభిప్రాయమును గోరిరి. వారిలో ననేకులు తీర్మానము నంగీ కరించిరి. పిమ్మట ప్రత్యేకసంఘమునకు నుమ్మడిన సభ్యుల నెక్కుకొనుటకు పునరుత్తములు జరిగెను.

సర్ ఎఫ్. జె. విల్సన్ గారు

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—సర్ ఎఫ్. జె. విల్సన్ గారు తమ ఉద్యోగము ను విరమించుచున్నారని కబెట్టునందు ప్రకటించబడినది.

కోకోపాడి యెగుమతి

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—అన్ని పోట్లకును కోకోపాడిని పంపుటకు టై సెక్సులు ఈయబడుచున్న రని యుద్ధ వ్యాపారకాఖవారు ప్రకటించిరి.

లండన్, ఫిబ్రవరి 26:—సర్ ఆండ్రూ ఫ్రెజర్ గారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

పాటిసేయూ రాజామారి వివాహము.

లండను, ఫిబ్రవరి 27:— నీటి మధ్యవాసు పాటి సేయూ రాజామారి వివాహము జరిగెను. పెండ్లిమీమరి మంచి గుణముగలవారై ఆరేళ్లకే. బిగ్గియట్టును ఊరారంగు ఆచారములను నెట్టుకొని పుట్టినవారై నానాపూరితలగు బాలుర గుంపులగుంపులగు గుర్రులతో, అరేళ్లు కుండల మూలముల కిటకెటాయిండుముండి జూతుటకు చాల బునో మారముగ నుండెను. దూకుటగాయ తమమూర్తి నిచ్చినవారి. పిమ్మట కమావగు లెక్కింక ఉల్లాసముతో బిగ్గిమీద వెంటు జేర్చుకొని కేగిరి. అట్లు బోవుకపుడు వారందరికిని కనుబడు నట్టి బిగ్గిమీదనే కచ్చిరి. ఏమిగురు వివాహాభిషేకమునకు గూర్చుండిరి. అందు రాజవంశమునకు గలరు.

కమాండరు రామ్మేగారు ప్యారిసులో నావికోద్యోగిగ నయమింపబడిరిని తెలియచున్నది.

ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము

లండను, ఫిబ్రవరి 28:— ఈజిప్టులోని గవర్నరుగ నున్న కృను చేసినవనికి విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వ గారికి ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము మొనగబడెను అందులకు కృతజ్ఞతను తెలుపు చు ఈ బహుమానము బొంబాయి ప్రజలది. వారు యుద్ధంబు యార్థ మొనరించిన ప్రయత్నములకు మెచ్చి ఇచ్చితిమి అని బొంబాయి రాజధానియందలి ప్రజ లిరుతెగలవారగు ఆంగ్లంక సహాయము నొసరింపజేర్చు రా ము ను విల్లింగ్డనువలెగాయ ను చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థమయి యుండుననిరి. పిమ్మట భోజనసమయమున మాట్లాడుచు విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వ గారిట్లు చెప్పిరి. హిందూజాతీయలో చాలమంది ఆంగ్లంక రాజ్యక్షే పరాయణులు. వారు తూర్పుసామ్రాజ్యమునకు చాల సహాయ కారణముగ నుండగలరు. అందులకును భారతీయులు యుద్ధము ను దొనరించిన సహాయములకును వారభివృద్ధి కెంతేమియు దగియున్నారు. ఇచ్చటి ప్రజలయం దిండియనులకు విశ్వాస మభివృద్ధియొనకుట కిట్టియభివృద్ధి యొకేమియు నావశ్యకము.

సామ్రాజ్యపు నూలుపర్లక పంపుము.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:— బ్రెసిబోర్డువారి సామ్రాజ్య పు నూలుపర్లక పంపుమువారు నిన్నటిదియు సమాజేమైరి. సర్ హెనరీబర్క్ల వాపుగారు సభాధిపత్యమును కహించిరి. సామ్రాజ్యమును ప్రత్తిరి పంపించుట కుద్దేరించిన స్త్రీలును పెక్కు తర్కింపబడెను. హిందూజాతీయం పండితులకు విశేష ప్రయత్నము లొనరించిన చాల లాభముండగల దని డెల్లియూ రాబర్డుగారు చెప్పిరి.

ప్రాన్సు యుద్ధనష్టములు

ప్రాన్సు, ఫిబ్రవరి 27:— యుద్ధములన ప్రాన్సునకు నుమారు నెండులక్షల పాన్సు పృథులయ్యెనని అధికారులు నుడింపుచేసిరి.

సర్వదేశ సామ్రాజ్యత్వ సంఘము.

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 27:— నిల్వయగారు నీటిదీనులు కాంగ్రెసునందలి నిజేశ సంబంధ విషయ సంఘములలో కొంత తడవు సర్వదేశ సామ్రాజ్యత్వ సంఘ నిర్మాణమును గూర్చి తర్కించి యున్నవైతే స్టేట్స్ ఈ సంఘమునందు జేర కున్నవో సంఘము నిరుపయోగ మగుటయేగాక యూరపు నెండు కలవరమును గలుగునని చెప్పిరి సామ్రాజ్యత్వ సంఘ మనగా యుద్ధ ప్రకటన విషయమున కాంగ్రెసువారి అధికారమును తీసివేయుట కాదని యు అమెరికా గ్రేటుబ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ జపానులు కలసి స్నేహభావమునకు వికమత్యమునకు ప్రకటించిన సంతాము బహుంకమై యుండుననియు, అయా తేకముల కన్నెడును ఉత్పదనములు గలుగవచ్చును, సేవలను తీసివేయుట క్రొత్త సేవలను నిర్మించుట కధ్యంతరము గలిగింక దనియు అంతలేక కృతచారములపై సంఘమున కేమియు చెందవచ్చును, ప్రస్తుత ము ప్రైసంఘమున బిల్లునుకు వోటుండ దనియు, ముందు యుండు బిల్లునుకు సులభము బిల్లునుకు వాడుకు గ్రేటుబ్రిటను వారును కుడిమర్చిరియ కొనకర ననియు, ప్రైసంఘమున జేరిన తేకము లన్నియు ముక్తవిధానము ననుసరించుననియు చెప్పిరి.

జర్మనీ

బ్రెస్లెనువారి ఆదరణ
కోపెన్ హేగను, ఫిబ్రవరి 28:— జర్మనీ వాణ్ణు అను సేవాపతి ఉల్ఫుయ్యూలో వార్తాసంఘ పతి నిధికి ద్యోమమునిచ్చి మాట్లాడుచు బ్రెస్లెనువారు తనకు తన సైనికులకును ముఖ్యముగా స్వదేశీయుల సమయమున నొస గిన ఆదరణను అతియోజితముగను, ప్రశంసముగ నుండెనని చెప్పెనని బెర్లిన్ లింతివార్త తెలుపుచున్నది.

జర్మను ఖైదీలు.

అమస్టర్ డాం, ఫిబ్రవరి 27:— బెర్లిన్ లింతివార్త.— కోపెన్ హేగ్ జైల్లు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. జర్మను ఖైదీల నిచ్చివే యగోరుడు హెం ఎర్ని బెర్లిన్ గారు. కోరగా నెండులకు లిఖి తిపూర్వముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు మున్నులు ఫాటగారిట్లు తెలియబరచిరి. అట్టిచ్చివేయుట ఇష్టము వాసగదు. అయినను విశేషముగ జెబ్బుకగుటకులనకు, జమ్మిపకుటలనకు బాధ నొందుచున్న ఖైదీలకు సాధ్యమైనంత క్షేమలో ముచ్చుకొను నట్టి యేర్పాటు లొనరించుట కనుపూలముగ ముక్రమండలివారి రాలొచనల జేసెదను.

జనరలు వారు వెటైగారు.

అమస్టర్ డాం, ఫిబ్రవరి 28:— తూర్పు ఆఫ్రికాలో నిని జరకు కమాండరుగనుండిన జనరలు వారు వెటైగారు 26-క తేదీన గాటర్లానుజేరిరి. అతనివెంట నరని అనుచులము, 24 గురు జర్మను ఉద్యోగియులు, 86 గురు నానుకమినుకు ఉ ద్యోగియులును, 197 గురు స్త్రీ బాలుకును, 19 గురు ఉద్యో గియులును అతనివెంటబోయిరి. జర్మనుమంత్రి హెన్రీ రోసెను గారును, హెన్రీమున రాజుగారును వారిసానంజిరి. హెన్రీ యునరాజుగారు రెడ్డు క్రాసు వ్రెసిడెంటుగ మొక యువ వ్యాసము నొసరిరి.

జర్మనీలో తిరుగుబాటు

లండను, ఫిబ్రవరి 27:— బెర్లిన్ లింతివార్త.— వాసి స్విజులుటంగుపర్లకకు వేమానుకుండి తెలియకచ్చిన సమాచారమునుబట్టి ఇట్లు తెలియుచున్నది. పెంట్లలు జర్మనీయందలి సమైక్యట్టు వ్యాప్తిజేరినది. హెల్సింగ్ నందరు తిరుగుబాటు జేయుచున్నారు. చాల అడ్డీ చెడిపోయినది. బెర్లిన్ హెల్సింగ్ యమరు రెయిల్వేకు చాలనష్టము గలిగెను. ఇప్పుడా వారి సన్నిప్రయాణములు నాగిపోయినవి. రెయిలుకమ్ములు తొల గింపబడుటకున బెర్లినుతో ను త్రవప్రత్యుత్తరములను నడపుట కు నిలులేకున్నది. ఎర్రబుద్ధ మరల సమైక్య కట్టబడుచున్నది.

సోవియట్లు ప్రజా ప్రభుత్వము.

అమస్టర్ డాం, ఫిబ్రవరి 27:— బెర్లిన్ లింతివార్త.— సోవియట్లులు కాక్స్ నీలో ప్రజాప్రభుత్వమును ప్రకటించిరి. లిక్విగులో సమైక్యట్టు ప్రకటించబడెను. కాక్స్ నీ యందలి రెయిల్వేయి వాగిపోయినవి.

హాలండు విషయము

హేగు, ఫిబ్రవరి 28:— రెండవసభయందు యుద్ధ మంత్రి సేనాధ్యక్షులు విషయమునుగూర్చిన ఒక కక్షకు ప్రత్యుత్తరము మిచ్చుచు ప్రస్తుతము సేవలను తీసివేయుట మహోద్యమము గలిగించవచ్చుననియు, హాలండు తక్షణములను విశేషములతో గలుపుటకు చేయుటకు ప్రయత్నముల సందర్భమున దచ్చి సేన యొకటి సిద్ధపడవలసియుండు ననియు, కొంతసేను తీసివేయుట యన హాలండునందే లింబర్గుగాని, దచ్చిప్రాండర్సుగాని తొలగించుటను హాలండువారి రంగీక రించుట కాదనియు చెప్పిరి.

స్పెయిను

స్పెయినుపారిశ్రామిక స్థితి
లండను, ఫిబ్రవరి 28:— స్పెయిను పారిశ్రామిక స్థితి గాలవిషయముగ నున్నది. కోర్టెసునధి ఆపివేయబడినది. ప్ర జాకాలి కోరకు దొరతనము వారెమ్మను దీక్షతో పనిజేయు గలందులకు సభ ఆపివేయబడెను. బాస్కొలాసాయుధ స్థితి మరొక విషయముగ నున్నది. ఆనేక రాష్ట్రములందు సమైక్య కట్టు ప్రారంభమగుచున్నది. అందు ముఖ్యముగ వెరొనాక్లి

చాల దుష్టముగ నున్నది. కోర్టెసు నాపివేయుట కింక మరికొన్ని కారణములు గూడ గలవు. కొంతమంది ప్రతినిధులు ప్రతివానికిని వ్యతిరేకముగ మాట్లాడు చున్నారు. కాన్ఫెరెన్సు స్వాతంత్ర్యార్థియు నునకునది యందుకొని వారిట్లు చేయుచున్నట్లున్నది. ఆదియేగాక మొరొకో విషయమును గూర్చియు, విడేకేయ రాజకీయము లనుగూర్చియు మరికొన్ని ముఖ్యంకములనుగూర్చియు కోర్టె సులో తర్కింపగూడదని దొరతనమువారి యుద్దేశ్యము. ఇట్టి కారణములవలన గూడ కోర్టెసు నిలుపబడెను.

బానా

బానా చక్కెర కరిశ్రమ
వాట్టర్ డెక్, మార్చి 4:— బానాలో వెజుపంట బైకాల్యమున వాట్టర్ భాగమును తీసివేయవలయు నని సాంఘిక సత్తాకర్తలువారు బానా ప్రజాప్రతినిధిసభలో నుపహరిం పగా 10 మంది అనుమతముగను, 20 మంది ప్రతిహేతులముగను వోట్లునిచ్చి తీర్మానమును ప్రోపినేసిరి. చక్కెర పరిశ్రమ కిది మహావిజయము.

సర్ రవింద్రనాథుని లేఖ.

నేనీ రాజధానికి వారలెని నిశ్చయించుకొనినపుడు భారతజాతీయవాదము సభ్యుల ప్రధానము ప్రయత్నముగా యిండుక ముచ్చటించవలెనని అనుకొనిని. వాతీరాజ్యము సరిగలేకున్న నేను దర్శించిన సగరము లన్నిటిలోను నాయుద్దేశ కనుగుణ్యముగ నర్పించితిని. ప్రతిఫలముయందును నాకు వ్యాద యపూర్వకావ్యయము జరిగినది. ఇప్పుడు నేను నా స్వగ్రామ మనకు బోవక పూర్వము నుదరానుగమును సందర్శింక కలసి యున్నది. నాకచ్చట వ్యాద యపూర్వకమును ఆహ్వానము జరుగచున్నది. కాని, ఇటీవల విజృంభించి యున్న రాజకీయ పక్షముల మూలమున అనగరవాతావరణము ప్రపూ రితమైయున్నది. నాజీవిత సుఖక విషయమునకు ఇట్టి పక్ష ములచుండి నేను విచిత్తవ నను అనగరము. అట్టికలహములు మన నివాదర్పమును, విజయ్యమును మునుపరచుట నిశ్చయ ము. ఏదియెటులున్నను, నేనేపక్షమునకును జెందినవాడను గానని యిందుమూలమున దెలియజేయుచున్నాను. నేనీ ప్రస్తుత పరిస్థితులగుర్చిపూడ నుభవ్యంపవలమకొనలేను. అయిత్తము గలవారిందనండి వారి దయనుకు సుకాదింపలూకుట నాకీష్టము లేదు. ఇందుమూలమున వైతికవాస్తవము తప్ప వేరొండు లభిం పదు. స్వయంకీర్తివాదనే ఆధారపడియుండినయెడల మన కోరిక తీరేమని వానికృతాభిచారుడు.

బెంగళూరు } రవింద్రనాథ తాతూరు.
4, మార్చి 19.

వర్ణాంతర వివాహములు

పటేల్ చట్టము
చెన్నై ప్రెస్ మొందర సాంఘిక సంస్కరణ సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద, నిన్న సాయంకాలము ఆండర్సన్ హాలులో, వై చట్టమును బలపరచుటకు, వారిమణులసభ జరి గెను. ఈచట్టమును చెన్నై ప్రెస్ మొందర వారిచేయుట ముఖ్య పూర్వకముగ బలపరచుచున్నారనియు, దొరతనమువారు చట్ట మును అమలులోనికి లేవచ్చుననియు ఒక తీర్మానమును ప్రతి తి చట్టోపాధ్యాయగారు ప్రకటించియు యీచట్టము కలసి లాభములను గూర్చి మాట్లాడి అంతర్జాతీయ వివాహములను గూర్చి యొచింపవలసిన తరుణము కచ్చినప్పటికిని యింకను వర్ణాంతరవివాహములను గురించియే యొచించుచుండుట విచార తర మని నుడిచిరి. క్రిమతి అలమేలు మంగతాయమ్మార గారు తీర్మానమును అనుమదించిరి. క్రిమతి బాలంబాల్ గారును మరికొందరును బలపరచిన పిమ్మట తీర్మానము అంగీకరింక బడెను.

ఈ తీర్మానమును దొరతనమువారికి కుంకమచ్చునని అ ధ్యక్షుగాలునకు అధికారియిచ్చుచు ఒక తీర్మానమును క్రిమతి డాక్టర్ ముత్తులక్ష్మీఅమ్మార గారుపహించియు, ఈచట్టము అమలులోనికి వచ్చినయెడల బాల్యవివాహములు అంతరించు నని నుడిచిరి.

అధ్యక్షురాలు ఆంధ్రోపవాసమునకు పిమ్మట సభ ముగిసెను.

వృత్తాంతములు.

దర్శనమును రాజాగారు:—సర్వభారత భూస్వామ్య సంఘములలో నొకడగా మహారాజాగారు 7-వ తేదీన ఢిల్లీకి వచ్చెదరు.

సర్దారాంత్ రాజఅర్జున్ సి. ఎస్. ఐ. గారి కేరళానీతి దినపత్రికను చక్కబెట్టుచున్నది. వారింతలోనే బెంగళూరునుండి ఉద్యమవలననే ఆచటినుండి మైసూరుకు మరలి రెండు మాసములలో మరల తమ దివారు పదవి నలంకరించి పనిచేయుకొనెదరని తెలుపుచున్నది.

ప్రీతురు కేసు 100 కి 20 వంతున తగ్గించుట:—ఇండియా కిలోనుదేశములనుండి బ్రిటిషుదేశమునకు వెళ్లువా రిదివరకున్న వలసీయండిన ప్రీతురుకేసులో 100 కి 20 వంతు తగ్గించబడినది. రాజధానిలో లోక్సభాచే టిక్కెట్టుకొనువాడు 1½ కేసు ను యియ్యవలెనని తమ యజమానులు తెలుపగోరినది. పి. ఓ. సి. ఐ. ఎస్. కంపెనీల ఏజెంట్లు మెక్సికను మెకెంటికంపెనీ వారు బొంబాయిగవర్నరును ప్రకటించిరి.

కేన్సెరీ అను నాటకమును ప్రాంత ధియేటరు యజమాని ప్రదర్శించినందులకు ఆ నాటకమును కాపీ రైటుగ కొనిన మైసూరు ధియేటరు యజమాని రూ. 3000 వస్తుపరిహారమును గోరుచు దావా చేసెను. నాటకకర్త గ్రంథమును వ్రాయునపుడు ప్రతివాడు క్రింద పని చేయుచుండెను గావున దావా చెల్లదనియు వాది డియ్యల క్రింద ప్రతివాడికి రూ. 1000 లను చెల్లించుకొన వలయుననియు కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తి చాదరగా తీర్పు చెప్పిరి.

సామ్రాజ్య కాసనసభ:—ఈనెల 6 వ తేదీన రాత్రి టుల్నిల్లు ప్రత్యేక సభవారి సమావేశములు ప్రారంభమయి. ఈవారము లోపల నివేదిక సిద్ధమగును. వందేక మదనమోహన్ మాజీవ్యాస, కపర్దే, పటేల్ గారలు సభనుండి విడదడిరి. 6 వ తేదీన సభకు హాజరు. ఈసంవత్సరము ఆదాయ వ్యయ బట్టిక వర్ష ఆంధ్ర ఉత్సాహవంతుడగు శే. శర్మగారచే ఆర్థిక తీర్మానములను ప్రవేశపెట్ట నున్నాడు. ఢిల్లీగవర్నరును హుచ్చి చందాగా లోక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెదరు.

జనవరి 4 తేదీన పంపబడిన ప్రకటనమున తెంగాలు నాగపూర్ జిల్లాలో సరఫరపాట్ల తగ్గింపబడినది ప్రకటన మైనది. 1919 మార్చి, 1 వ తేదీనుండి భాస్కరు, గింటలు మున్నగునవి, హేరా, అసన్నాజు ప్రేమకులనుండి అసన్నాజు, చాల్తేబాబూరా కేసర్ల, కాకినాడ బ్రాంచిలు కలవుకొని మదరాసు దువ్వడపెక్కు నలో గల ప్రేమకులకు దిగుమతి చేయబడుటకు, వారికి ముందు 1-కి రు 0.7-10 వంతున భాగ్య చేయబడునని సివిల్సప్లయను డైరెక్టరుగారు మాట వ్రాయుచున్నారు.

సరస్వతీవిగ్రహము కేసు:—బాన్సుమగారు సరస్వతీ విగ్రహమును చెల్లెల్తోటిలో వేసినందుకు జైల్లోదలంబు బెంట్లీ గారు తెచ్చినకేసు ఈనెల 5-వ తేదీన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు శిశుగాంధీలను విచారణ చేయబడినది. బాన్సుమగారు కోర్టుకు వచ్చి కుమారులతోరి. తాముచేసినపని అక్రమమనియు, తాముకులకు చింతించుచున్నామనియు విన్నవించిరి బెంట్లీ గారు కుమారులను సంగీకరించిరి. మీరు సరస్వతీవిగ్రహమును చెల్లెల తోటిలోలో పడివేయుట దానివేళనునకు కళంకమును తెచ్చిపడి. మీ కుమారులను సంగీకరించుట బెంట్లీ గారి అధికార భాగమును వెల్లడించుచున్నదని మేజిస్ట్రేటుగారు నుడిచిరి.

కలకత్తా వెళ్లు రైడింగు రైజిమెంటునుండి సార్జంటు కె. సి. క్రిస్టన్ నామాంతరముగల జోసెఫు హాన్సన్, తాతా కంపెనీ కలెక్టరు కంట్రాక్టరు వేరే జేన గాజుగారి బ్రంకుపెట్టెను దొంగలించుక పోయెను. పెట్టెలో రూ 895 ల నగదు.

ఉద్యోగి - మీ రెండుకు పనిమానివేసి, కట్టుకట్టి నాడు? **కులీలు -** బ్రాహ్మ! ఎందుకో మానూ తెలియదు. ఈ వాడురచ్చి చెప్పరాదు.

పాకయ్య - ఏమండోయి? పనిమీదవచ్చారా ఏమిటి? **నూరయ్య -** పనిమీదకాదండి? రైలుమీదే వచ్చాను.

ఉండెను. జనవరి 1-వ తేదీన మద్రాసు దావాదారుడు పెట్టెలోనే పరిశోధించి చేసెను. బొంబాయినుండి లోన్లవారకును జోయెను. లోన్లవారకు దావాదారు తన పెట్టెలోయినట్లు తెలిసికొనియెను. మద్రాసు ఖండాలానద్ద పట్టుకట్టెను. అప్పడకడక సారాయి అంగడినుండి వచ్చుచుండెను. తేలు లలో రూ. 755 ల నగదును, దావాదారు చెప్పినకాకిరము లన్నియు నుండెను. మద్రాసు తరపు ప్రీడరు మద్రాసు కొడుకు పోయిన దాదిగ మతి విధమునజెంది సారాయి తాగినట్లును రది తిరుగుచున్నాడని చెప్పెను. నెమరుబట్టి పెర్సెనలుగారు మద్రాసుకి 5 మాసముల కఠిన శిక్షను విధించిరి.

బంగారాకాసనసభ:—6 వ తేదీ యువకులను గోవా క్షేత్రభువుగారి అధ్యక్షతక్రింద కాసనసభ జరిగినది. ఆర్థిక కేసులు 19-20 సంవత్సరమునకు పాదించబడినది. గతవత్సరపు నిలువ రు. 86,02,000. ఆదాయపు అంచనా రు. 7,26,82,000 మొత్తము రు. 10,92,85,000. వ్యయముల మొత్తము రు. 7,70,62,000. సంవత్సరాంతపు నిలువ రు. 3,22,23,000. 1-4-18వ తేదీ నుండి హెచ్చులాభముల పన్నును విధించుటకు యండియాదొరకనువాగు నిర్ణయించుటచే హెచ్చులాభముల పన్నుక్రింద నియ్యలడిక మొత్తములను మజరా యియ్య వలసియున్నది. ఆ మొత్తము రు. 89,50,000 గా నుండును ఆదాయపు పన్ను 2 వేలకుగావు మొత్తములమీద తీసివేయుట వలన రు. 800,000 వస్తును. ఈవస్తువును భర్తీ చేయుటకు ఇండియాదొరకనువా రా మొత్తమును 19-20 వత్సరమున కిచ్చెదరు. మార్పుల క్రింద అంచనా మొత్తము రు. 3,15,900.

“పారిశ్రమికవిద్య వాణిజ్యవిద్య”

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకునకు:

ఆయ్యా, ప్రాచీనకాలమునుండియు వ్యవస్థాపక కార్యములను మనమునకు వాణిజ్యకామ్రుచుండున పారిశ్రమిక కళలందును విశేషముగ కృషిచేయుటని యున్నదను విషయము చాలమంది బుద్ధిచుంతు తిదివరకు గుర్తించియే యున్నాడు. ఈ సంగతిను సమయమున ఆమెకా, జపాన్ మున్నగు దేశములు గాంచిన యావృత్తములకు గారణము వారి పారిశ్రామికాభ్యుదయముగాక జరమియును లేదు. కావున, మార్పునవారకులదగు ప్రతిమానపుడును, ఈసంగతిని గుర్తించి మనదేశమందలి పరిశ్రమ లభిర్పన్ని గాంచుటకు, క్రిందివలన తలపడ పాటుబడ వలయును

అట్లుగుటచే బెజవాడ శ్రీకృష్ణకావరమేళ్ళోరి విస్సం కెట్టి వెంకటరత్నం హిందూ ప్రామాణ్య కమిటీవారు తమ విద్యాభ్యుదయ వాణిజ్యము పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయుపద్ధతులను బోధచేయుటకు తగినవిద్యాలయములను నెలవలయునని మోచియున్నారు. కాని యిట్టి యుద్దేశ్యము కొంచెమించుమించుగ నభ్యుదయగుటచే మేము ప్రారంభించుటకు ప్రాధాన్యము జేయుచున్నాము. అనుభవజ్ఞుల యభిప్రాయము తెలుంగునచున్నాడు. కావున, విద్యాభ్యుదయ విషయముల నేపద్ధతుల మీద బోధ చేయుటలను విజ్ఞులందరును తెలియ పరచినయెడల వారికి మేమెంతయు కృతజ్ఞులమై యుండుము. ఇదియే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు విశేషధనము వ్యయముచేయుటకు నిలువదరు. అదియుగాక ప్రస్తుత మత్సరసరము కొన్ని విషయములనుమాత్రము బోధచేయుచు నేర్పాటు చేయుటకు సిద్ధపడియున్నాడు. కావున మహాకేసు లందరును తమ రెండింగిరి తిని సలహాలనుసరిం దొడ్డునుడురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

బెజవాడ } గౌరవనీయ కార్యదర్శి,
8-3-19 } కృష్ణకావరమేళ్ళోరి పాఠశాల సంఘము

Theft of a Trunk.

A Eurasian Sent to Jail.

POONA, March 5.

Sergt. Joseph Hanson alias J. Smith of West Riding Regiment at Calcutta pleaded guilty today to stealing a trunk containing Rs 865 in cash and notes property of Yelal Deoraj, firewood contractor to Tata and Co., at Lonavla. The accused and complainant travelled in the same compartment on the night of the 1st January from Bombay to Lonavla where Deoraj found his trunk missing. The accused was arrested coming out of the liquor shop at Khandala when Rs 755 and all complainant's papers were found in his pockets. Mr. Dias High Court Pleader who appeared Amicus Curiae on behalf of prisoner said the accused had taken to drink ever since losing his son, Mr. Percival Sessions Judge sentenced the prisoner to five months rigorous imprisonment.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిత్రవిచిత్ర తటములతోనిండి యుండును.

మొదటి సంచిక	వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
రెండవ	"	1-0-0
మూడవ	"	1-0-0
నాల్గవ	(పత్రికలు లేవు)	
ఐదవ	"	1-0-0
ఆడవ	"	1-0-0

ఇందు విశేషా మహాసంగ్రామ చరిత్రము

విశేషము.

ఏడవ సంచిక	వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
ఎనిమిదవ	"	1-0-0
తొమ్మిదవ	"	1-0-0

6, 7, 8, 9 సంవత్సరములలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగతి విషయములు సంతే పముగ చిత్రపటములతో ముద్రితమై యున్నది.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమహా సభాభ్యుత్థుల యువ

న్యాసములు, ఆహ్వాన సభాభ్యుత్థుల యువన్యాసములు వీర చిత్రపటములు, చిత్ర తీర్మానములు సలక్షణముగా చక్కని కైలిలో పెట్టబడియు లతో ముద్రింపబడి యున్నది. వెల ప్రతి 1-కి 1-0-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీ మతి కట్టమంచి రామలింగ రెడ్డి

గారి విరచితము వెల 0-4-0

4. ఆత్మజ్ఞానము.

దయ్యముల సద్భారమును గురించిన కాశ్రి

యచర్చ, పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విరచితము వెల 0-8-0

(ప్రొద్దుకర్పణ చేయు.)

జీరునామ:

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము హస్తబాకు 212 ముద్రాను.

Latest Telegrams.

Mr. Munshiram's Letter.

BOMBAY, March 6. Mr. Munshiram, late Governor and Principal of Kangri Gurukul, has signed the pledge of Satyagraha and in course of a letter to Mr. Gandhi writes: It is not because of the danger to the progress of the political, social and even religious movement of the country alone that I am moved to join the protest movement but because I am convinced that the voiceless crores whose interests our rulers profess to safeguard, will be the real sufferers if those bills are passed into law. With these engines of oppression in the hands of the police even the Viceroy with all his good intentions will be unable to protect the suffering raiyat. God bless you my dear brother for coming forward with your spiritual strength for the services of the Motherland and I place my services unreserved at your disposal. This is a time when even Yogis will be obliged to get up from their Samadhi.

The total number of signatories to the pledge so far is 265 of which 193 are from Bombay and 72 from mufussil.

J. N. Roy Disclaims Association.

CALCUTTA, March 6. Messrs. J. N. Roy and B. C. Chatterjee disclaim association with the telegram sent from Calcutta to Messrs. Gandhi, Malaviya, Kelkar and Mrs. Besant expressing approval of passive resistance to the Rowlatt Bills.

CALCUTTA, March 6.

Mr. Swinboe, Chief Presidency Magistrate of Calcutta has passed orders in the case in which Kanailal Das, ex-soldier of Bengali Regiment, was charged with using a forged certificate when applying to Inspector General of Police for appointment of Sub-Inspector of Police. Among other forged documents was a letter of recommendation purporting to be signed by Sir Beachamp Duff. This letter was proved to be a forgery. The accused was further charged with wearing uniform of a Havildar Major of his Regiment from which he was discharged for gross misconduct. He was sentenced to nine months rigorous imprisonment.

The Labour Conference.

Warning to Government.

LONDON, February 27. At the Labour Conference at Westminster, Mr. Arthur Henderson moved a resolution for the appointment of a Committee of employers and employees, including women to consider the present crisis and subsequently the appointment of a National Industrial Council. He warned the Conference to remember that all the industries were not represented by the Triple Alliance and therefore, suggested the appointment of a temporary Committee consisting of thirty each from the employers and the employees to deal with the existing problems.

Mr. Stuart Bunting, Chairman, Trades Union Congress seconded the resolution. He declared that this was not an attempt to side track the negotiations at present proceeding between the Government and any particular trade.

Spectre of Unrest Must be Abolished.

Mr. Lloyd George, after paying a tribute to the saving note of statesmanship in the speeches at the Conference and the desire to find a solution of besetting problems and uttering a warning that the resources of the country were not unlimited, declared that the demand for National Factories had passed away. It was useless to undertake work for the purpose of making work. The blockade could not be removed until Germany signed the Peace Treaty, which would make war impossible. He was very hopeful that the preliminaries of peace would be signed within the next few weeks. The Premier declared that gradually the spectre of industrial unrest which was preventing the industrial machine from being restored, must be abolished and the confidence of the trader and the worker must be restored, if the chariot of commerce were to be restarted. But the atmosphere of suspicion was thickening instead of clearing. There were faults on both sides. The employers must trust the workers more. Industry could not thrive unless the workers had an interest in it. There was plenty of common-sense in the country and in the end we were a practical people. He, therefore, appealed to the employers to be more frank with their employees. There could be no improved welfare without improved efficiency, and we must tighten up and quicken our industries as the war had taught us to do. The wise employer would see that the worker got a fair share of the profits. It was the business of the State to be impartial in an industrial dispute and guard the interest of the whole community.

"Let us Have Unity."

The Premier welcomed Mr. Henderson's suggestion for a Committee of Enquiry into industrial unrest and its causes, and he urged them to act before they separated. He dreaded stagnation. If Great Britain stood still, France and America would stand still, and a catastrophe would follow. We had won the war by unity. (Loud cheers.) Let us have the same unity in peace. Thus would we make this country one the like of which had never been seen before. (Loud cheers.) The Premier said there were other contributory causes to the unrest. The workers naturally aspired to secure a higher and better standard of life in future and the whole nation would sympathise with their aspiration. He was convinced that employers were prepared to go further than most workmen imagined.

The Chairman then put Mr. Henderson's resolution, which was declared carried by a large majority. Steps were then taken to select thirty names each for the Committee.

Mesopotamia and Dardanelles Commissions.

LONDON, February 26. In the House of Commons, replying to Mr. Bellairs, Mr. Boser Law reiterated that the Government had decided that it was not in the public interest to publish the evidence of the Mesopotamia and Dardanelles Commissions at present, but that the Government would reconsider the matter when peace was concluded.

Holland and Disarmament.

LONDON, February 26. THE HAGUE:—In the Second Chamber of States-General, the War Minister, replying to a question during the debate on Army estimates, said that disarmament would at present be most dangerous. The Army must be prepared against any attempts to annex parts of Holland. Partial demobilisation did not mean that Holland would have to allow Limburg or Dutch Flanders to be torn like fleece from the sheep.

Sir F. J. Aylmer Retires.

LONDON, February 26. The "Gazette" announces the retirement of Sir F. J. Aylmer.

Home Passage Rates.

Question in the Commons.

LONDON, February 26. In the House of Commons Colonel Yate drew attention of the indignation felt throughout India at the excessive passage rates to and from England.

Mr. Wilson replied that representations as regards passenger rates had been made to the Shipping Controller and the question had been reviewed after the armistice, but circumstances did not warrant reductions being made. The matter had been considered again recently, and an announcement would be made shortly in this connection.

Considerate Treatment by British.

LONDON, February 25. COPENHAGEN:—A message from Berlin says that General Von Lettow Vorbeck, in an interview with a representative of the Wolff Bureau, said he wished to declare that the treatment accorded himself and his men by the British, especially during the homeward journey, was most considerate and tactful.

India in Parliament.

Indian Defence Force.

LONDON, February 26. In the House of Commons, replying to Colonel Yate, Mr. Fisher stated that the Government of India proposed to constitute a force to replace the Indian Defence Force with modifications suitable to post-war conditions. Pending settlement of questions connected with the constitution, organization and training of this new force, the Defence Force would, he said, be continued in its present form.

Indian Memorial in London.

Replying to Sir John Raza, regarding the proposed Indian Memorial in London, Mr. Fisher said that he had no information about it and he would be glad to receive particulars.

Indian Army Reserve Officers.

LONDON, February 26. In the House of Commons, Mr. Yate asked "Will Indian Army reserve officers belonging to Government Department in India be granted indulgence passages to England on returning to civil duties?" Mr. Fisher replied that transport service was not at present under control of the Secretary of State who sympathised with the object in view but he advised that pressure on accommodation was likely to be so heavy that after satisfying prior claims little or no room would be available for these officers. The announcement of their eligibility of indulgence passages would therefore only lead to disappointment.

Sanitary Condition of Bombay.

Mr. "Waterson": Will the Secretary of State ask Bombay Government to take up the question of sanitary condition of Bombay and stop dumping cow manure in the city? Mr. Fisher replied that the Mr. Montagu would bring the suggestion to notice of Bombay Government. It was understood that local authorities were giving earnest attention to the sanitary condition of the city of Bombay.

Serious Political Situation in Spain.

Threatened Strikes in Provinces.

LONDON, February 22. Serious Industrial Political situation has arisen in Spain. Sitting of Cortes has been suspended indefinitely in order to enable the Government to devote itself to questions of public order. The situation is especially serious in Barcelona and strikes are threatened in various provinces not ably Lerida where constitutional guarantees have been suspended. Other reasons for the suspension of Cortes are obstructionist attitude of certain deputies apparently in connection with the agitation for Catalanian Autonomy and Government desire that certain very important questions especially Morocco should not be discussed by Cortes while subject of negotiation with foreign powers.

Java Sugar Industry.

LONDON, March 4. WILTVERDEEN:—The People's Council of Java has defeated, by twenty votes to ten, the Social Democratic motion, urging a decrease of the sugar plantation area by twenty-five percent. This is a great victory for the sugar industry.

Lord Sinha.

LONDON, February 25. Lord Sinha took his seat in the House of Lords to-day with the traditional ceremonial, but instead of taking the oath he affirmed. The sponsors were Lord Jellicoe and Lord Carmichael. A number of Indian Staff Officers watched the ceremony from the diplomatic gallery.

Export of Cocoa Powder.

LONDON, February 26. The War Trade Department announces that licenses are now being freely granted for the export of Cocoa Powder to all destinations.

Empire Cotton Trade Committee.

Various Schemes Discussed.

LONDON, February 26. A Private Meeting of Empire Cotton Trade Committee of the Board of Trade was held yesterday, Sir Henry Birkenhead presiding. Various schemes for cultivation of cotton within the Empire were discussed at length. Professor W. Roberts gave evidence regard in the prospects of successful cultivation of cotton in India which he regarded as a very favourable field of industry.

Freedom of East Bourne.

Lord Willington's Speech.

LONDON, February 26. Lord Willington accepting the freedom of East Bourne in recognition of his services as the Governor of Bombay, said, he considered it a message to Bombay people on congratulations on the splendid service they had given during the war. He assured the company, that without close co-operation of the two races in the presidency, His and Lady Willington's efforts would have been unavailing. Speaking at a subsequent luncheon Lord Willington forecasted heavier responsibilities of the Empire after the Peace Conference. He said that India, the vast majority of whose people were staunch and loyal would be the axis of the Empire in East for her steadfastness, especially through the war India deserved that measure of progress and advance which was absolutely essential to give Indians confidence in people at home.

Obituary.

LONDON, February 26th.—The death is announced of Sir Andrew Fraser.

Maharaja of Darbhanga is arriving on the 7th in connection with the All-India Landholders Deputation.

The Late Amir.

Newspaper Apprehension.

LONDON, February 25. The newspapers generally publish memoirs of the late Amir and pay tribute to his loyalty to Great Britain and express the apprehension that his death will have an unsettling effect on the Middle East. The "Times" however, thinks that the happy falsification of the dismal prophecies made when the late Amir succeeded his father, encourage the hope of a happy solution of the present problem.

The Successor.

ALLAHABAD, March 5. In connection with the affairs in Afghanistan the "Pioneer" writes:—It seems that Amanullah Khan was on his way to Jalalabad when the news of his father's death reached him, and he thereupon turned back and the feeling created at Kabul by the murder of His late Majesty Habibulla and the failure to arrest any one for complicity in the crime, led to a general desire that the Government should be placed in stronger hands and Amanullah Khan was accordingly proclaimed the Amir. Reports from Afghanistan indicate no bloodshed or disturbance has occurred there.

Steamer Fares.

Twenty per cent. Reduction.

BOMBAY, March 5. Messrs. Mackinnon Mackenzie and Co., Agents of the P. and O. and B. I. S. N. Companies, inform the public that they have been advised by their London Directors that a reduction of 20 per cent. is to be made from the present homeward passage fares from India, and Ceylon and this reduction will come into force by all steamers sailing after the 1st March. The issue of return tickets on the home line at a single fare and a half is to be resumed.

Mr. Gandhi Arrives.

DELHI, March 5. Mr. Gandhi arrived at Delhi on Tuesday night from Bombay to see H. E. the Viceroy. Pandit Madan Mohan Malaviya and others met him at the station.

Saraswati Incident.

CALCUTTA, March 5. In the case brought by Jitendralal Banerjee, as representative of the Hindu community, for throwing the image of Saraswati into the dust bin and thereby defiling an object held sacred by the Hindus. Mr. Johnson appeared this morning before Mr. Kaya, the Presidency Magistrate, and offered an apology, admitting that his conduct was unjustifiable and expressing his regret for offending the feelings of the Hindu community though unintentionally. The complainant accepted the apology and the case terminated. The presidency Magistrate, addressing Mr. Johnson, said that his conduct in throwing the image of Saraswati in the dust bin did not reflect any credit on his intelligence, and that it was magnanimous on the part of the prosecution to have accepted the apology.

Bombay Mint Strike.

Lock-out Threatened.

BOMBAY, March 5. On Tuesday the employees of H. M. Mint, Bombay, did not return to work, and the Mint remained closed. About thirty men believed to be Mint strikers indulged in a little looting on Tuesday afternoon when they set upon some hosiery shops at the China bazaar and goods worth about Rs. 50 from one shop were removed. The looters also overturned some fruit baskets belonging to hawkers and helped themselves to the fruit. The Police on receipt of information hurried to the scene and gave chase to the looters who ran towards Kalbadevi Road and again looted some sweetmeat shops at the latter place. They were pursued by the Police and six men have been arrested, the rest having dispersed in different directions. The public also helped the Police in dispersing the looters and arresting six men.

The Bombay Share Market.

BOMBAY, March 5. The Bombay cotton market continues weak. On Tuesday morning the Marwari Bazar opened at Rs. 474 for fully good Broach April, May and with slight fluctuations gradually declined to Rs. 463-4. After improving to Rs. 467 68 the price gave way to Rs. 462 and the bazaar closed steadier at Rs. 467. At Colaba the rate opened at Rs. 463 and declined to Rs. 461, there being no strength in the market and free sellers. The market closed quiet at Rs. 456-7. Ready cotton is easier with little enquiry. Prices have declined. The market all round has been depressed and nervous.

The Bengal Council.

Financial Statement.

CALCUTTA, March 5. A meeting of the Legislative Council was held this morning, Lord Ronaldshay, presiding, when the Financial Statement of the Government of Bengal for 1919-20 was introduced. The Budget estimate provides an opening balance of Rs. 3,66,02,000 and receipts estimated during the year amount to Rs. 7,36,83,000, making a total Rs. 10,92,85,000. The total expenditure is estimated at Rs. 7,70,62,000, leaving a closing balance of Rs. 3,22,23,000. Owing to the decision of the Government of India to impose an excess profits tax with effect from the 1st April, 1918, there will be remission given in respect to amounts paid as excess profits duty. This loss is estimated to amount to Rs. 29,50,000. The loss in receipts on account of exemption of incomes below Rs. 2,000 per annum from assessment of income-tax is estimated at Rs. 3,00,000. In order to make good the loss on provincial revenues an assignment of an equivalent amount well be made by the Government of India in the accounts of 1912-20. The estimate under transfers will thus stand at Rs. 3,18,900.

Pulaya Mass Meeting.

Dewan's Address.

TRIVANURUM, March 4.

At a Pulaya Mass Meeting in Trivanurum held at the Victoria Jubilee Town Hall Dewan Bahadur M. Krishna Nair, the Dewan presiding there was a large attendance of gentlemen from the higher caste. The president addressing them in Malayalam said that that was the fourth time he presided over such a function and that he would always be looking forward to help them at similar functions and do what he could to promote their cause because the first step was to meet them direct and know from them, their wants and grievances. He asked them to realise the significance of so many gentlemen of all castes and communities being present at the meeting officials, vakils, merchants etc., who wanted to show their sympathy with the cause they have so much at heart viz the elevation of the "Depressed" classes.

Mr. Mahadeva Iyer, Chief Secretary to Government in the course of his Malayalam speech, told them that their object in coming there was to show their practical sympathy with the aspiration of the Pulayas and help them with advice and guidance. He asked them to recollect what their position was some 10 or 15 years ago and consider whether such a meeting now would have been possible but for the liberal generous and genuine feeling of sympathy which flowed from His Highness the Maharaja and which formed the unshakable basis of the enlightened policy of His Highness Government to ameliorate their condition in all possible ways. He explained the various steps in detail taken by His Highness Government to improve their hard lot. The Government he said while ready to uplift them, could go only a certain length and could do nothing which would be against the cherished sentiments and long established customs and usages of the people. They should first try to secure the support of the other communities so that the cause might have a solid basis. So they would do well always to maintain happy relations with them and to do nothing which would disturb such cordial relations. The speaker assured them of the living sympathy and active support of other communities and wished them all success.

The Dewan in addressing the Pulayas pointed out to them the great significance of the presence of the prominent gentlemen of high caste non-officials and officials who had gathered there. It was sufficient testimony to their large minded sympathy to see that the pulayas also progressed in the social and economic scale, so that they may not be a drag upon the society. In fact their advancement had not come from within. It was largely due to the generous and selfless work of the men of other communities. The first workers in the field of reclamation have often said that the community itself in the beginning resisted incursion of new ideas of cleanliness, etc. It was the persistence of these heroic pioneers that broke down the barriers of conservatism among the Pulayas themselves. There was much misunderstanding among them. It has not yet completely died away even now. They must have absolute faith in the purpose of Government, and they must have also absolute faith in the sincerity of workers of the higher castes who so selflessly toil for them. They should not be carried away by the absurd rumors that the unthinking and unknowing people set up. Even the best of them did not know the whole of what the Government has been able to do. In the assembly, one of their representatives said that the Government have not been doing anything to redeem their promise in the G. O. regarding the registry of lands to Pulayas. He has already explained that the statement was absolutely false. In the Quilon division alone over 5,000 acres of land had been registered in the name of Pulayas in accordance with the G. O. during the past 16 months. The Government never lagged behind in their promise. For he sincerely believed that it was a great material and economic loss to the State when thousands of its most hardworking subjects are in abject condition of illiteracy, poverty and ignorance. The condition of things should no longer continue. It is to the interest of the Government to allow their citizens of all grades to grow to their full stature. In their attitude towards the other communities they should be courteous and loving. They should never come into collision with them, for they should particularly bear in mind that without their help and co-operation, Government would themselves be able to do very little. Another point was that they should be law-abiding. There was no use in going to a court of law, for the man who can spare the last cash will. The Pulayas were poor. So he would advise them not to go to law courts. The president briefly reviewed the wonderful progress that the community has made during the few years. Most of their children, both boys and girls, were in schools now. Some 15 years ago no one could have dreamed that a Pulaya child would be admitted in a school. At first there was stout opposition. But it has completely worn away. Now Pulayas have admission in most schools of the state and the children under instruction in recognised and unrecognised schools together was about 20,000. They were once attached to land as serfs; but now they have ownership and permanency of land holding. They were growing rapidly in importance and they have got their representative in the popular assembly, who in the Assembly hall were actually rubbing shoulders with the other orthodox caste people. The next point that he would like to mention to them was that they should be neat and tidy, for neatness will make them agreeable in any company. They must also cultivate a spirit of tolerance and forbearance. They must be strictly honest and just to their neighbours. They should not speak falsehood to gain any object. Above all, they should not be cruel towards cattle, the wealth of the agriculturist and of the country. They are mostly in the hands of the Pulayas. They should tend them like their own children. The Dewan advised them to give up drinking and other bad habits, which would lead them to quarrel and fight.

Maximum Price of Silver.

LONDON, February 27.

The treasury has fixed the maximum price of silver bullion in United Kingdom at 4½ per standard ounce from February 20th.

Rowlatt Bills.

The Passive Resistance

Movement.

CALCUTTA, March 4.

At a Conference held to-day under the Presidency of Mr. B. Chakravarti and attended by Messrs. Fazul Huq, Abdul Kader, J. N. Roy, P. C. Chatterjee, Harendra Nath Dutta, Jitendra Nath Banerjee and fourteen others, it was resolved to send the following telegram to Mr. Gandhi, Pandit Maaviya, Mr. Kelkar, and Mrs. Besant:—We in Bengal are with you on principle of passive resistance and suggest an emergent meeting of the All-India Congress Committee at a central place to decide what further concerted action should take against Rowlatt Bills.

Signed by Swami.

Sriyati Sharanabharati, lately Mahatma Murali-ranji of the Gurukul Kangri has signed Mr. Gandhi's "Satyagraha" pledge.

Select Committee Concluded Sitting.

Nationalist Members Absented.

DELHI, March 5.

The Select Committee on Criminal Law Amendment Bill (Rowlatt) completed its sittings to-day and the report will be ready before the end of this week. Pandit Malaviya, Messrs. Khaparde and Patel have withdrawn from the committee and did not attend today. Interest in the budget is not very keen this year. Mr. Sarma will bring in a number of resolutions relating to financial and economic conditions during the committee stage of the budget. Mr. Chanda has a resolution relating to Delhi province.

Infringement of Copyright.

Decree Given and Damages Awarded.

CALCUTTA, March 5.

At the High Court to-day Justice Choudhuri delivered judgment in the suit in which damage was claimed for alleged infringement of copyright of a theatrical play called "Kinnori". In this case Mr. Upendra Kumar Mitter, proprietor of Minerva Theatre, sued Girdi Mohun Mullick, Proprietor of Star Theatre claiming damages of Rs. 3,000 for staging "Kinnori". The Judge held that the writer of the play was in employment of the plaintiff under a contract of service and he wrote the play in course of such employment. The plaintiff was entitled to copyright of the book and to right of performance of play in his theatre. His Lordship decreed the suit and awarded damages against the defendant to the extent of Rs. 1,000.

The People's Bank.

LAHORE, March 5.

A meeting of contributories of the Peoples Bank in order to ascertain their wishes with regard to certain matter connected with winding up was held this evening under the presidency of Mr. Billimoria, Liquidator. The meeting resolved that after paying 17 annas to the creditors of both banks in the manner agreed upon at yesterday's meeting all remaining assets after meeting due charges of liquidation be appropriated for the benefit of the contributories of both Peoples and Amritsar Banks. Certain arrangements were proposed for discharging the claims of fully paid preference and partly paid shareholders. The meeting also expressed the wish that Mr. Billimoria might amicably settle the dispute about the remuneration of previous liquidators whose appeals were pending before the Privy Council. The shareholders also recommended that with a view to prevent wastage of assets and encourage Indian banking that Billimoria might take steps for reconstruction of the bank with the Hon'ble Chief Courts permission.

High Price of Rice.

Trouble Apprehended at Calicut.

CALICUT, March 4.

This afternoon large crowds poured into the big bazaar and the news spread that rice godowns and bazaars were going to be looted, as a protest against the action of merchants and dealers in selling rice at Rs. 2 and more per bag than the prices notified by the authorities. The Calicut Town Police were the first to reach the scene and managed to hold the situation, until strong bodies of the Reserve Police came up, as also Mr. P. Macquoen, Additional District Magistrate, Messrs. K. N. Choyikuttu and Ammu. Sahib, Deputy Collectors, and other officials, who took the opportunity of impressing upon merchants their accountability for any trouble which might arise through profiteering. In the presence of the officials, some hundreds of bags of rice were sold at the licensed rate. Precautions for preventing trouble are being maintained. The District Magistrate has again notified that failure to limit profits to eight annas per bag will render licensed dealers liable to have their licenses cancelled.

Burma Rice Market.

RANGOON, March 5.

The rice market which was closed yesterday was week to-day, brokers being downhearted over the present position and future prospects. And the closing was March Rs. 304 April Rs. 318, May Rs. 326, three months Rs. 338. But no business was done, millers waiting Rs. 10 above these rates. Bombay C. I. F. business has apparently stopped. But a new deal was done in C. I. F. Calcutta at Rs. 10-9-6 per bag of 143 pounds, which is three annas six pence above Calcutta control rate of Rs. 10-6-0. No fresh licenses have been issued and no new freights available. Millers sold Masdona S. Q. at Rs. 340 for delivery after 10th April and Rs. 335 for delivery after 20th March. Two thousand bags of sixteen pats broken rice were sold at Rs. 357-8-0 for March delivery and the same quantity for April delivery at Rs. 270. The speculators price for small mills is Rs. 322-8-0-322-9-0 spata cargo rice Rs. 250.

The League of Nations.

America Must Join.

LONDON, February 27.

WASHINGTON:—President Wilson to-day discussed the League of Nations for some time with the Foreign Relations Committee of Congress, when he told that unless the United States entered the League, the League would fail and chaos result in Europe. The President denied that the League of Nations meant usurpation of the powers of Congress to declare war. He said the strength of the League would rest upon the friendship and good will of America, Great Britain, France, Italy and Japan, and that a serious trouble between them was unthinkable. The provision for disarmament would not interfere with military training. The President did not represent internal economic relation, like immigration, as within the jurisdiction of the League. He said Ireland would not have a vote in the League at present. The Irish question was one for a later solution between Ireland and Great Britain. The Monroe Doctrine would be guaranteed by all members of the League.

Republican Opposition.

LONDON, February 28.

WASHINGTON:—In the Senate Mr. Lodge the Republican leader voiced the American republican opposition to the League of Nations contending, that the League contravened Monroe Doctrine and would involve America in all foreign disputes, would substitute internationalism for nationalism and would be of benefit principally to Europe.

Statement issued at White House denies, on behalf of President Wilson, reference attributed to him yesterday regarding the Irish vote in the League of Nations and the Irish question generally.

Fate of Enemy Warships.

LONDON, February 28.

As regards the fate of German warships Reuter is officially informed firstly that to break them up would take three years and would only fetch half a million sterling, secondly any power taking them over would be faced by insuperable obstacles regarding spare parts, thirdly ships are now obsolete, fourthly their use as merchantmen is impossible owing to enormous coal consumption and difficulty of adopting interiors, fifthly the idea of sinking them for breakwater purposes has been proved impracticable by experiments at Scapa Flow and sixthly if ships are divided some basis for division must be found. Two alternatives in this connection are suggested that diversion should be either according to war losses, or on basis of present naval strength.

Strikes in Germany.

LONDON, February 28.

Latest telegrams from Germany show that strikes are threatened or are in progress all over country. Workers are demanding immediate socialisation of mines and Government monopolies and recognition of Soviets. Over two-thirds of miners in Central Germany are at present on strike and have already begun to occupy the Railways and Post Offices. But in spite of threatening character of the movement, the Government hopes to reestablish order by means of large levies of troops. In large towns like Halle and Leipzig officials, doctors and chemists are striking as protest against dictatorship of workmen. The Spartacists are agitating for general strike in Berlin next week and it is feared that they may succeed. The Communist activity generally is increasing in East Prussia, where Prussian Bolsheviks are urging the population to destroy Railways in order, as they say, to hasten victory of Communists in Germany.

Italian War Losses.

LONDON, February 28.

PARIS:—A statement presented to reparation Committee shows that Italy's war losses in army were 1,62,391 killed and 9,53,886 wounded, of whom half are permanently disabled and losses in navy were 3,169 killed and 5,252 wounded. Total horse de combat is 4,385, 487 including 2,400,000 sick. Italy's losses amounted to 12 per cent of the whole population of Italy and Colonies and equalled France's percentage of losses. Italy lost 380,000 tons of Merchant Shipping equalling 57½ per cent of her total tonnage.

International Seafarers

Conference.

Compulsory Pilotage Urged.

LONDON, March 1.

At the International Seafarers Conference to-day a resolution was passed in favour of compulsory Pilotage in order to relieve captains nearing ports, also Italian resolution in favour of International Minimum wages in all ports. It was decided to transfer the Conference to Paris in order to induce the Peace Conference to establish a permanent seafaring organization with a view to uniform labour conditions.

Calcutta Corporation.

Budget Introduced.

CALCUTTA, March 5.

At to-day's meeting of the Calcutta Corporation the Chairman introduced Corporation Budget for 1919-1920. On revenue side of the Budget opening balance is 40¼ lakhs and estimated receipts 15½ lakhs making a total of 195 lakhs. Out of the closing balance of 28 lakhs, 5 lakhs have been earmarked for primary and technical education. It was proposed to raise a loan of 48 lakhs. The Commissioner resolved that in new Calcutta Municipal Bill provision be made for giving votes in the matter of election of the Commissioner to ratepaying persons irrespective of their sex and that qualifications for women voters should be the same as those for men.